

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: Minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII., Sip ucca 10. Jelígs levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság,

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. VII., Dohány-u. 68. Tel: fon: József 429-51.

TIZENKILENC éve közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b, Telefon (Cégnélküli levelezés.)

FÉRFISZABÓ SZAKMÁJU férfi lenő-sülhet konfekciós vállalatomban. Leányom huszonhat éves, házias hajadon. „Örökös, nyugodt egzisztencia” jelíggel kiadóhivatalba kérek.

Különféle.

TARSAT keresek villanyerőre berendezett kenyérsütődéhez. Szakmából előnyben. Rosenberg Sándor, Salgótarján.

SZOMBATOT tartó Rákoczy-uti cukor üzlethez társat keresek. Cim: Rombach-u 4 II. emelet 8.

Allást keres.

ALLÁST keres bármely szakmában szombattartás mellett fiatal fiú. Cim: Widder Chaskel Bpest, Dob-u. 34.

ELSŐRANGU FELSŐRUHA VARRÓNÓ, a legkényesebb izlésnek megfelelően készit munkát, levegőváltozás céljából vidékre házakhoz ajánlkozok „Szerény igény” jelíggel levelet a kiadóba kér.

szit munkát, levegőváltozás céljából vidékre házakhoz ajánlkozok „Szerény igény” jelíggel levelet a kiadóba kér.

Allást nyer.

CÉLSZERŰ, szép, tartós és olcsó ablakredőnyeink előrusításához több környékre képviselőket keresünk. Aki a fáradságot nem sajnálja, fentartási alapot teremthet magának ebből. Komoly szándéku urak jelentkezzenek alanti címre, mire azonnal ingyen és bérmentve minden hozzávaló felszerelést küldünk. Ablakredőnygyár Balkány.

ÜVEGESSZAKMÁBA egy segéd, ugy-szintén egy tanuló felvétetik Kiszolítz Mór Czellódömlök.

Oktatás.

TANITVÁNYOKAT vállal polgárista leány, tanulmányuk elősegítéséhez, rendkívül szerény igényekkel. Cim megtudható a kiadóban.

GIMNAZISTA leány előkészítene polgári vagy elemista tanulókat. Állandó oktatást is vállal. Cim a kiadóban.

HITOKTATÁST, Bármicvo. előkészítést vállalkok. Cim a kiadóban.

Figyelem! Gyári lerakat! Orth. **be- és külföldi sajt- és turó** különlegességek, tea-**vaj, juhsajt,** comoja) és tejfől legolcsóbb napi árban **kisnyben és nagyban.** Legmegbízhatóbb **tej, házhoz szállítva is. Weinberger** Dob-u. 28.

Arany Dollár

ÉLETBIZTOSÍTÓ SPECIALISTA

Mielőtt életbiztosítást köt, kérje alanti specialista ajánlatát, mert rendelkezem a létező összes módozatok legolcsóbb és legmértányosabb **extra speciális tarifái felett.** Képv seletem a legbiztosabb társaságtól van és készséggel adok **díjmentes** felvilágosítást, bárhol az országban minden életbiztosítási ügyben személyesen is, miután vasuti bérlet-jegyem van

Hönig József
biztosítási Ügynökség
UJPEST, Ösz-ucca 66.

Katzburg Testvérek

könyvnyomdája

Magyarország legjobban felszerelt héber nyomdaüzeme. Készit minden nemü nyomtatványt izléses kivitelben, a legolcsóbb árak mellett. Meghívók azonnal készülnek.

Budapest, VII., Akácfa-utca 45. sz

TELEFON:
J. 423-65.

WEISZ MÓR BUDAPEST,
VII., DOB-U. 22.
keksz, sütemény, piskóta, kétszersült gyára.
אמטה כשר תחת השגחת בית דין צדק דקדק יראים כבוד אפ"ע ט.

TELEFON:
J. 423-65.

Orth. kóser emmenthali és grói sajt

a legjobb minőségben állandóan kapható
Viktoria Sajtgyárnál "ÖLBÓ", Vas m. Hechscher a sárvári orth. hitközség rabbinátusától.

Hajszálakaf

hölgyek arcáról, karjáról végleg kiirtja felelősséggel

Pollák Sarolta „Miracle”
Budapest, Andrássy-ut 38.

hajellávolítószer széküldése utasítsa I.

Összes szépséghibák kezelése. (Arcápolás olcsó bérletrendszerrel.) Szemölcsirtás. Fagykezelések. Kérje legújabb prospektusom.

Nyomatott Katzburg Testvérek könyvnyomdájában Budapest, VII., Akácfa-ucca 45. — Felelős Katzburg Manó

ידי ששע צייטונג

ב"ה

ZSIDÓ UJSÁG

A MAGYAR ORTH. ZSIDÓSÁG HETILAPJA. MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP U. 10.
TELEFON: József 425-90.

ALAPITOTTA:
GRÖSZBERG LIPÓT

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 ÉVRE P 20.—
" " fél " " 10.—
" " negyed " " 5.—
Postachequekontó-szám: 50.791.

A „konzervativizmus” jegyében ...

Pesten van egynéhány tiz ember, aki szombatoként megteszi — az ő szokott prédikáció-turáját. Tizkor benéz a kazinczy-uccai orthodox templomba, féltizenegykor a dohány-uccai prédikációt hallgatja, tizenegykor a Rombach-uccában szerepel mint „áhitatos hallgató”, féltizenketőkor már az Orczy-templomban élvezi a *derosót*. E turisták nagyrésze az elmúlt szombaton meglehetősen belezavarodhatott a fogalmakba. A dohány-uccai templomban, amint az egyik turista nekünk ámulattal elbeszélte, Kórachról, azaz arról szólt a prédikáció, hogy jogtalanul támadják a hitközséget (már mint a pesti neológ hitközséget) konzervativ oldalról, mert összes intézményei a hagyományhűség szolgálatában állanak s valóban igaza van a Szentírásnak és az elégedetlenkedőkhöz szól az Ige „az egész hitközség csupa szentség, közöttük az Örökkévaló, miért fölényeskedtek tehát az Úr gyülekezetén? „Szóval: Kórach szavában tulajdonképpen a *kormánypart* nyilatkozott meg.

Turistáink alig várták be a beszéd végét és tovább rohantak a Rombach-uccai templomba, ahol szintén Kórachról volt szó. A *midras* szerint „Kórach azért lázadt föl, mert látta a kémek ügyét.” Ezt a kijelentést a szónok úgy magyarázta, hogy Kórach bátorságot veit magának abból, amit a kémek történeténél tapasztalt. A kémek kikujatták a Szentföldet, megállapították gazdagságát, áldott voltát, elmondták mindezt a népnek,

majd így folytatták: „ám igen erős nép lakja, nem lehet elfoglalni.” Ez az „ám” kerékkötője minden javítási törekvésnek és az oka annak, hogy csupán immel-ámmal, csak szóval követik azt, aki a vallásosságot megakarja szilárdítani. A szónok szerint ezek az „ám”-itók ezt hangoztatják, a hitközséget konzervativ alapokra fektetni akarók felé: „az egész hitközség csupa szentség és közöttük az Ur, miért fölényeskedtek tehát az Ur gyülekezetén”. E beállítás szerint Kórach a megtestesítője annak a szellemnek, amelynek, minden javítási szándék — felforgatás. Szóval: a Dohány-uccában azt prédikálják, hogy Kórach az ellenzék, a Rombach-uccában pedig Kórach a mindent szépítő, javítani komolyan nem akaró hitközségi vezetőség.

Mindezek után teljes lett a zavar a vándor szónok-hallgatók körében. Az egyik templom rabbija a másik templomot tartja Kórach rezidenciájának és viszont. Mindkettő tehát egy Kórach-huron pendült, más hangnemben. De akkor tulajdonképpen a Szentírás ama kijelentése *קרא וכל עדתי* „Kórach és egész gyülekezete” a pesti hitközség egész egyetemét jelzi és a hitközségi elnököt a büszke kitétel illeti *למנחה לבני קרא מומר* „Kórach fiainak körülzengett karmestere”.

Hogy nincs is olyan könnyű dolga e karmesternek, mutatja a vezető fő-rabbi körül lefolyt petíciós csatározás. A pesti izraelita hitközség „vezető főrabbit” választott *egy meg nem*

erősített alapszabálytervezet alapján A választást dr. Osztern és társai megpeticionálták a belügyminiszternél. A múlt héten azonban a petíciót visszavonták. Állítólag a hitközségi vezetőséggel folytatott tárgyalás folytán.

Vajjon helyes-e a miniszterhez intern zsidó ügyben appellálni vagy sem, arról lehet vitatkozni. Vajjon szabad-e arra spekulálni, hogy „tehetünk akármit, mert az ellenfél még sem fogja igazát keresni, zsidó ügyben, világi fórumnál”, arról is lehet vitatkozni. *De egy petícióját önszántából visszavonó csak nem eshetik a Kórach kategóriájába!* S mégis mit látunk? A visszavonulást a neológ hivatalos sajtó, szóval „Kórach fiai karmesterének” hangszere úgy kezeli mint egy közönséges denunció Kórachot és ez a kakofónia a karmester taktus-ütése ellenére hangzott el állítólag.

A pesti neológ hitközség eme Kórach-variációi orth. szempontból azért figyelemreméltók, mert megtanítanak bennünket arra, hogy a hitközségi politikában az kapja a Kórach nevet, aki valakinek kellemetlen. Éppen ezért figyelembe kell vennünk bölcsseink irányítását, amelynek értelmében egy szent célú, önzetlen torzsalkodás *לשם שמים* *mara-dandó* értéket képvisel és így ha önzetlenek vagyunk és ha csupán az ügyet tartjuk szem előtt és szándékunk van erélyesen kitartani, akkor vállalhatjuk az ellenfelek „Kórach” elnevezését.

Reflexió Mautner palesztinai beszámolójához

Irta: TANNENBAUM MÓZES főrabbi, Szepsi (Szlovenszók)

Mautner Henrik, a közismert budapesti földbirtokos, mint ismeretes Palesztinában volt és ott földet vásárolt. Ezen tettéért, amellyel ő a Szentföldhöz való **היבת הארץ** ragaszkodásának kézzel fogható tanujelét szolgálta, bizonyára az orthodoxia osztatlan rokonszenvével fog találkozni.

Mautner ur a „Zsidó Újság“ 23. számához Palesztináról igen érdekes mezőgazdasági mellékletet írt, amely méltán felkelthette a szentföldi viszonyok tanulmányozóinak érdeklődését.

Eggedje meg azonban igen t. Mautner uram, hogy az imént említett mellékletnek, a palesztinai vallásosságot érintő részeire orth. közérdekből reflektáljak. Ön a melléklet 7. oldalán azt írja, hogy „Valási szempontból természetesen Jeruzsálem áll a legmagasabb fokon. Ott is vannak bizonyára titokban vallástalanok, de nyíltan semmit sem mernek tenni a valási megsértésére. . . . A legkevésbé valásos, *Tel-Aviv* egy része, bár a szombati munkaszünet a legszembetűnőbb van megtartva stb.“ . . .

Én, aki 3 évvel ezelőtt odakünn jártam Palesztinában, sajnos azt tapasztaltam, hogy a Szentföldön gyökeret vert vallástalan légáramlat képviselői a vallást igenis *nyíltan*

tan **בפרהסי** sértik meg! A gyermekek [az illető] iskolákban hajdenfőt tanulnak „ivrit“. Szentanuja voltam, amikor a jeruzsálemi héber gimnázium növendékei, haitai kirándulásokról visszatérve — a szentvárosban szombaton autón érkeztek meg. A „Sechünasz Bené Bájisz“ és „Sechünasz Jemin Majse“ — ben zsidó munkások szombaton dolgoznak. Dr. *Weizmann* Jomtovkor utazott el Jeruzsálemből. *Tisóbeöv* esetében a „chaluc“-ok, férfiak és nők egyetesen, *dalolva* vonulnak fel Jeruzsálem utcáin. Az ugynevezett „zsidó“ színház ugyanakkor szindarabot ad elő, amely héber falragasok útján lesz a lakosságnak nyilvánosan tudtára adva.

Mindez azoknak, a műve akik a zsidóságban a nemzetet a vallástól függetleníteni akarják s akik a Szentföldet megszenteltetik, azt felépítésük helyett valáserkölcösig lerombolják.

Őn szerencsés volt t. Mautner ur, hogy ezen anomáliákat nem észlelte, de **אין עניינם שבה רואות** — kötelességemet véltém e sorokkal leróni, hadd alkosson magának ezáltal a magyar orthodoxia, a követendő zsidó világpolitikai irányát illetőleg megfelelő véleményt!

Egységes tantervet a jesiváknak

Mindenkit örömmel tölt el, ha oly illusztris férfiú mint *Weisz Gáspár* szólal meg a „Zsidó-Ujság“-hasábjain. Főleg, ha oly égető és fontos kérdést választ cikkének tárgyául mint a jesivakérdés. Azt írja a t. cikkíró, hogy a jesivák feltámasztására a legmodernebb eszközöket is igénybe kell venni. Érti ezalatt az ösztöndíjak rendszerét. S valóban a magyar orthodoxiának az lenne a legmodernebb a legujszertűbb cselekedete, ha tehetségesebb tagjai — az eddig megszokott gyakorlatól eltérően — közcélokra, amint amilyen

a jesiva is, *pénzt adnának elő*, Elvárjuk, hogy a jesivai-ösztöndíjak propagálójá a jó példával elől fog járni **קריינא דאגרותא איהו ליהו פרונקא** s azután remélhetőleg rövidesen majd követőkre is akad,

Az ujszerűség ugyan nálunk orthodoxoknál elvileg tilos **אשר אסור**, de hiszen minden szabály alól van kivétel s így biztosra vesszük, hogy ezen „ujítás“, Nagyjaink általános helyeslésével fog találkozni. . .

Szükséges azonban a jesivák *tantervében* is némi ujítást eszközölni. Ne forduljon elő az az anomália,

hogy a bócher esetleg 2—3 jesiván egy és ugyanazt az anyagot tanulja. Ajánlatos tehát, hogy az illetékes rabbibizottság, mint jesivabizottság, a jesivák részére egy *egységes tantervet* megállapítson. *Irassék elő bizonyos* — talmudi meszachtek, öszszefüggő talmudi témák („szügiek“), valamint a *Sulchan-Áruch* halacháinak, időről-időre visszatérő, az ország összes jesiváin egyidőben haladó, — *rendszeres penzum tanítása*.

Mily ösztönzőleg fog hatni, a különböző jesivák tanítványaira, ha mindenki egy és ugyanazon tananyagban lesz jártas, mennyire fogja e rendszer a **קניאת ספרים**-t, a bócherok szorgalmát és tudásvágyát fokozni!

A hunfalvi Rebbe **יצחק**, akit a „Zs. U.“ legutóbb méltatott, *ily tantervet* dolgozott és eléggé ismeretes, hogy mily nagyszerű eredménnyel.

Ultra bocsájtom az eszmét, de kívánatosnak tartom, hogy mindenki aki a tóratanulás szent ügyét szívén viseli, járuljon hozzá egy-egy öllel, amiáltal majd **והשועה ברכ ייעין** a követendő helyes rendszer teljesen kibontakozik.

Schick Mór, Wien.

ארטה. כשר Vénus ételzsir

Snyders győri orth. főrabbi ur hecsherével ellátva

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer, csemege- és élelmiszer-üzletben kapható

Gyártja:

OLAJMÜVEK R.-T.

Kohn Adolf és Társa

Győr-Budapest
Zoltán u. 18. Tel.: 8-22.

Képviseli:

Sussmann Lipót és Társa

Telefon: „Ujpest“ 161.

ZSOLDOS magántanfolyam
VI., Dohány-u. 84. Telefon: J. 424-47
Előkészít középiskolai magánvizsgálatra

RÖPIRAT A SZOMBAT ÉRDEKÉBEN

A mai időben, amikor szenzációk, botrányok, zsarolások izgatások céljából adnak ki röpiratokat, meg kell emlékeznünk arról a röpiratról, amely Miskolcon látott napvilágot. A nyomtatvány keresetlen szavakkal rámutat a szombat-szenteltetés terjedő szokására és ellenpropagandát ajánl. Ha nem is hisszük, hogy az általa ajánlott mód teljes sikerrel járna, annyi bizonyos, hogy sokakban felébresztené a lelkiismeretet.

A röpirat egyébiránt a következőképen hangzik: **„130 zsidó**

kereskedő van a Széchenyi-utcában, aki szombaton nyitva tartja az üzletét. 130 zsidó egyetleneg utcaban, aki nyilvánosan meggyalázza a szombatot, a szentséges nagy napot! Megdöbbenő nagy szám! A zsidóság zöme szombaton a templomban ájtatoskodik, hálát ad a Teremtőnek az egészségéért, a mindennapi kenyéréért és ugyanekkor 130 éhes zsidócska epedve várja a Széchenyi-utcában, (sajnos más

utcaban is) boljuk ajtajában a „kundsaff“-ot. A legutóbbi szombaton is kinyitottak oly zsidó üzletet, amely *évtizedeken keresztül be volt zárva szombaton*. Megdöbbenő látvány amikor egymásután újabb és újabb zsidó üzletek kinyílnak szombaton. Ezt tovább tetlenül nézni nem lehet és nem is szabad. Itt tenni kell valamit! De ám ki tegyen? Mindenki a vállát vonogatja, azt mondják, „mi közöm hozzá.“

Összetett kezekkel kérjük Mandula kultuszelnök urat, vegye ezt a rendkívüli szent ügyet a kezébe, vegyen maga mellé még 4 tekintélyes, okos zsidó férfit és beszéljenek a szívükre ezen megtévedt testvéreknek, kérjék meg őket, hogy *egyelőre legalább újévig* tartsák bezárva **שבת**-kor üzleteiket. — Világosítsak fel őket, hogy egyetleneg vallástörvényünk sincs annyiszor ismételve a Tórában mint a szombat megtartása, mert 12-szer parancsolta meg az Élő I-ten, hogy a szombatot megtartsuk, — még akkor is, ha váltót kell kifizetn.

Rázzák fel megtévedt testvéreinket, mert *veszélyben van létünk alapja: fenséges nagy napunk a Szombat!*“

Az orth. rabbibizottság figyelmébe

Igen komoly és orthodox szempontból fundamentális dologra akarom felhívni az orth. *főrabbi urak és hitközségi vezetők figyelmét*. Szólok azokhoz is, akik tudják, milyen fontossága a zsidó vallási életben a mikvo. De szeretném, hogy az orth. metszők egyesülete az anyagi kérdéseken kívül ilyenféle rendkívüti fontos dologgal is foglalkoznék.

Eddig a „Zsidó Újság“ többször föltárta a hitközségi tisztviselők anyagi bajait. Én e sorokban a falusi sojchet lelki szenvedését akarom megemlíteni. Oly lelki szenvedés ez, amelynek kiküszöbölése az orth. vallásosság ér-

deke is.

Hogy világosan megmondjam mire célok, megállapítom, hogy vannak

metszői körletek, ahol nincs mikvo és lehetetlen helyzetbe kerül egy ott megválasztott sojchet.

20—25 km.-nyi utakat kell megtenni, míg az ember mikvót talál. Mit szóljon ilyenkor egy zsidó **בשמים** becsületére valamit adó metsző?

A mi kis falunk is olyan. Amikor a metszőt felvettük megígértük neki, hogy mikvót állítunk Mulnak az évek. ő szegényke

MÁRTON JENŐ FIUINTERNÁTUSA

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT
95 SZÁM. (VILLASOR)

Telefon: 125-43

Nevelőintézet bennlakó és bejáró elemi, közép, polgári és felsőkereskedelmi iskolai tanulók számára.
כשר konyha. XIX. tanév. Prospektus
Beiratás az 1927/28. tanévre minden nap

állandóan kesereg, de nem törődnek vele.

Mit lehetne itt csinálni? Nagyon egyszerű a dolog. A mi körletünk vezetősége tudna a dolgon segíteni, de indolens. Nemtörődömségét csak egy *erélyes nyomás* tudná megszüntetni. Biztosra állítom, hogy ha kerületi rabbink megtiltaná, hogy körletünkben senki addig állást ne foglaljon, míg mikvo nincs, csakhamar felépülne. Kerületi rabbink azonban ezt nem akarja megtenni, míg egyöntetű eljárás nincs a többi rabbisággal. Kérve kérem tehát főtisztelendő Rabbijainkat, különösen pedig az Országos Rabbibizottság tagjait, hogy segítsenek e visszáságon. Lássák be **ענה לעשות לה** itt az ideje a cselekvésnek **הפרו תורה** amikor a Tóra egyik alaptörvényének megsértéséről van szó.

Mondják ki, hogy olyan körletekben ahol nincs mikvo, tilos metszőnek állást vállalni.

Schm. L.

Kérje a legujabban megjelent nyári

árjegyzékünket

REBENWURZL

ORTH. כשר

szalámigyár

Budapest, Laudon-uca 3. szám.

Akar

1166 pengőt?

Hozzájuttatják az

Amitié-bélyegeket!

Vásároljon csak ott,

ahol kap

ingyen Amitié-bélyeget

Dessilla a legjobb mosószert

SUSSMANN RABBI ELŐADÁSA SZENTFÖLDI UTJÁRÓL

Mindenkinél legyen Erec-Jiszroél persely, amelybe a háziasszony a gyertyagyújtás előtt pénzt bedobjon — Mindenki aki feheti adományozzon Jeruzsálemi lakásépítkezés céljaira 1 font sterlinget —

A „Zsidó Ujság“ már június 17-i számában jelezte, hogy a Szentföldről hazaérkezett főt, *Sussmann* Viktor rabbi, palesztinai utjáról nyilvános beszámolót fog tartani. A rabbi vasárnap megejtett beszámolóját joggal előzte meg az általános érdeklődés. A rabbi az előadása elé fűzött reményeket nemcsak teljes mértékben váltotta be, hanem azokat erősen túl is szárnyalta! Temperamentumos fiatalos hévvel, eleven frissességével, lebilincselő népszerű satirikus előadói módszerével, a rabbi képes volt, a „bl“ nagy számú hallgatóság figyelmét 2 és fél órán keresztül lekötöni.

A beszámolót a budapesti „Tiferesz Bachurim“ arranzsálta, a hitközség dísztermében. Amikor a rabbi a tulzsfuolt terembe lép, harsány „éljen“-kiáltások hangzanak el. *Stern Ödön*, a „T. B.“ elnöke lendületes beszéddel köszöntötte a rabbit, amint után a rabbi feszült figyelem közepette fogott beszámolójába:

„למען ציון לא אהשה ולמען ירושלים לא אשקש“ — *ugymond* — „Ción érdekében emelem fel szavamat és Jeruzsálem miatt nem pihen gondolatom.“ Előadásom tulajdonképeni célja, a

Jeruzsálemben éhező és lakás nélkül álló hittestvéreink nyomorának enyhítése érdekében propagandát kifejteni.

Ezután folytatá: *) Odautazásomban Trieszt előtt a tengert megpillantva elmondám az előirt „ברוך עושה בראשית“ benedikciót. Triesztben

*) A sevíoszi számunkban általunk már közölt utleirási részleteket ezuttal nem smételjük. Szerk.

a csekélyszámu orth. hívőket, egy rögtönözött dróso keretében, külön orth. hitközség alapítására buzdítottam. A hajón, rénteken elindulásunk után elmondtuk a Ramban „tengeri imáját“ תפלה הים. — Említésreméltó két érdekes epizód: 1) ahogy משיק משיק szombat este a bojani Rebbe társaságában, a fedélzeten éppen a „Melave-malke“ - lakomát fogyasztjuk, észrevesszük, hogy matrózok egy fehér vásznat húznak fel. Eleinte nem tudtuk, hogy mi a jelentősége, később azután ráeszméltünk, hogy tudtunk nélkül — *moziban vagyunk*. Gyönyörű trieszti tájképek lettek bemutatva. Magamban gondoltam, hogy ez a büntetésem azért, mert gyermekeimet nem engedem moziba járni — 2) A hajón utazó amerikai és cionista kirándulók társasága felkért bennünket egy csoportfényképen való részvételre, amelyet mi megtagadtunk. A fényképész azonban, aki egy *tel-aviv* i okos luvák, észrevétlenül lekap bennünket s fülembe sugja: „*Rebbe wunderbar getroffen*“ — Alexandriában az iskolákat látogattam meg. A gyermekek főképpen zsidó történelemben és nyelvtanban lesznek oktátva. Jesiva, Sasz-Chevra vagyis ahol gemóre-tanulás folya, sajnos, nincs az egész (20.000 zsidó családot számláló) városban. A *Chacham Basti*-nál tett látogatásom alkalmával megfigyelt városi *érüv* nagyon megtetszett nekem és איה

felhívom hitközségünk n. é. előjáróságának figyelmét, hogy az érüv-rendszert nálunk is honosítsuk meg.

Alexandriából az utat בחקתי: délután a Szinaj-sivatagon keresztül vonattal folytatva (velünk utaztak *port-saidi* zsidók s mondták, hogy náluk viruló vallásos hitközség van), hajnalban elértük a Szentföld határát. Előttünk elvonul: *Azo*, *Askelon*, *El-Migdol*, *Asdód*, *Javne*, *Rechovojsz*, *Beer-Jakov* és *Lüd*. Lüd vasúti gőcpont, ahol a bojani Rebbet számtalan hívei ünneppelen fogadták, akikkel ő innen egyene-

sen a *meróni* Lagbeómer-ünepélyre ment. Az egész utvonalon szép narancs és olajfaültvények, egyébként is termékeny vidék. Mi tovább folytatva utunkat Jeruzsálem felé, elérjük *Betár*-t. Nyoma sem maradt régi nagyságának. (A gemóre elbeszélése szerint t. i. a szentély idejében 400 utcája volt, mindegyik utcában 400 bészhamidros stb.) Ellenben teljesen kopár, zordon, hegyes vidék, a hegyek oly kietlenek, mintha borotválva lennének. Vona-tunk ezután célja felé közeledik, már felbukkan Jeruzsálem külvárosa. Végre elérkezik a pillanat, amelyért minden zsidó szív egész életen át sóvárog. — Jeruzsálemben vagyunk, de sajnos כהורבנה a *chorban* Jeruzsálemjében. A „*Migdal-Dóvid*“ városfalhoz érve előírásosan קריעה „kerés“-t vágunk. Már aznap misszióknhoz fogva, látogatást tettünk a „*Vaad Hakojlal*“-nál, tárgyalásunk anyaga azonban nem tartozik a nyilvánosság elé. Ezután Jeruzsálem orth. főrabiját az agg R. József Chajim Sonnenfeldet látogattuk meg, aki rendkívül barátságosan fogadott bennünket. Sonnenfeld rabbi „*divr-ajró*“-val szórakoztatott. Módszere גמפרי-számértékekkel való sikeres operálás.

A *lagbeómer*-i „gyújtási“ pompa Jeruzsálemben is nagyszerű, a „*Zs. U.*“-ban már ismertetett גדולה גדולה „nagy gyújtás“-sal engemet tisztelt meg. Az ünnepegy befejeztével — felkérésükre — *drosot* tartottam R. Simon b. Jochaitemárol.

Következik a „*Kojszel hamaróvi*“ meglátogatása. Itt állandóan imádkoznak. A zarándokolók megcsókolják a szentélynek e megmaradt falát s valóban ott oly érzés fogott el, mintha most lenne a *chorban*! Ekkor éreztem csak igazán, hogy Jeruzsálemben vagyok. Mily féltelmes érzés tölti el a hitű zsidót, amikor ezen a szent helyen áll, szemtől-szemben a „*Kojdes hako-dósim-mal*, a szentély legszen-tebb helyével! Tudvalevőleg vallási-lag szigorúan tilos a *b e s z h a m i k*

dos területére lépni (lásd R a m b a m בית הבחירה פרק ו' הלכות 561), amiért is a tilos területet a jeruzsálemi „*Bészdin*“ lánccal körülkerítette. A „nyugati fal“-tól pár lépésnyire van állítólag a „*l i s k a s z h a g ó z i s z*“ a régi Szinhedrión épületének helye. (Ezen területre lépni szabad; eszerint a Szinhedrión

székhelye a szentélyen kívül volt) A „*Kojszel hamaróvi*“ téglái között fű nő! Alig, hogy arra gondoltam, hogy a fűből néhány szálat kitépjek és emlékül haza vigyek, eszembe jutott a *M i s n a* (Megilla 28.), mely szerint בית הכנסת שהרב ועלי עומת נמש" tilos az elpusztult templomnőtt fűvet saját célokra kitépni. (Folytatjuk.)

Jön a Zsidó Tárca

Hófehérré csak Wesilla mos

A herceg Stolcenau palotában nagy az izgalom! Betegen fekszik Stolcenau hercegnék a kisebbik leánya, a 15 éves *Sarlotte*. A világ minden részéről expresszvonatokon, autókön jönnek a híresnél híresebb orvostanárook, de segíteni egyik sem tud!

A hercegnő sirástól kidagadt szemekkel járkált, a herceg megtört kétségbeesett ábrázata, szinte ijesztő!

A fiatal Stolcenau herceg a 28 éves *Ladislau* és huga a 20 éves *Heléne* minden pillanatban belopódnak a beteg szobájába, hol házi orvosuk *Baron von Langer* és két ápolónő minden negyed órában rakják a jeges borogatást, reménytelen arccal!

A fiatal *Ladislau* herceg bemegegyen szüleihez, térdre roskad és könyörög, hogy küldjenek el *Kohn Béné* jönevű orvostanárárt.

— Ne nézzék azt, hogy zsidó, hanem orvos és elvégre *Sarlotte* életéről van szó! A hercegnő felve néz férjére, ez kiegyenesedik, szeme szikrákat szór és büszkén tör elő ajkairól „*zsidót az én házamban?*“

De tekintete, feleségére és fiára esik, hirtelen átérzi a tragikus helyzetet és csöndesen mondja. „*Nem bánom, hiv-átok*“.

Az autó elrobbog és visszatér az orvos-sal *Professor Kiugrik* az autóból és apró lépésekkel tipeg a kastyély bejárata felé. Heléne kitekint az ablakon és amint meglátja az apró kis szemüveges orvost, undorral fordul szülei felé „*Der Jud kommt schon*“.

Az orvos ekkor már oly közel volt, hogy éles fülei ezt meghallották — sőt a lealázó hangulaty is — mely szívéig hatott és végig sertette. Ez csak egy pillanatra tartott, mert felülkerekedett benne az orvos és betegszoba felé tartott.

Rendbe hozta magát — megmosta kezét — és a beteghez lépett. Megvizsgálta a beteget, megnézte az eddigi recepteket és rosszalólag rázta a fejét.

A külföldi tanárok félreismerték a baját és nem jártak helyes uton! *Kohn* tanár hozzálátott, lecsapolta a kis hercegnő agyában összegyűlt gennyet, mesterségesen or-

voságot adott be neki, mire *Sarlotte* felnyitotta szeméit és körülnézett réveteg, értelmetlen tekintettel. *Kohn* doktor egész délután a beteg mellett maradt, kinek orcáin már egy kis pirosság is jelentkezett és felnyitotta szeméit, tejet kért. Három hélig éjjel nappal, odaadással fáradtságot nem ösmervé ápolta a beteget. A negyedik héten *Sarlotte* elhagyta az ágyat és házi orvosok és ápolónője karján sétálgatott a kertben.

Négy hét elteltével átadta *Sarlotte* ápolását a házi orvosnak hasznos és fontos utasításokkal ellátva. *Midőn Dr. Kohn* búcsút mondott, *Sarlotte* hátaltelt könnyekkel szemében köszönte meg nagy odaadását és fáradtságot nem ösmervé ápolását. A hercegnő és *Ladislau* is melegen bucsúztak az orvostól. *Stolcenau* herceg megszorította a kis emberke kezét, hogy az csak-nem felszisszent e szavakkal:

„*Nem is tudtam, hogy ilyen becsületes, szorgalmas zsidók is léteznek*.“ *Dr. Kohn*-nak arcába kergette a vérért ez a dícséret, ajkába harapott, de nem válaszolt. Elment!

Két hétre a történet után egy cikk jelent meg egyik bécsi lapban, „*Jön a zsidó*“ címmel. Ebben a professor leírja, hogy egy előkelő családhoz hívták, ahol a ház ura azt suttogetta övének „*Jön a zsidó*“ — *ugymond* — nem pirult el, mert büszke zsidó voltára, de ez az eset impulzust ad neki megírni, milyen a hitű zsidó — hadd tudja meg, — aki még nem tudja! Milyen is „*a zsidó ha jön*“ haza családjához az élet lármájából.

A hitű zsidó, csakis *I-tenének*, családjának és hazájának él. Nem ismeri munkaválogatást, dolgozik bármit, csak becsületes munka legyen. Munka után nem megyen sem kávéházba, sem kocsimába, hanem haza siet családjához, hol szeretettel, örömmel veszik körül, mert minden zsidó — még a legszegényebb is — ur a maga házában!

Egész héten nehezen dolgozik, megelégszik a legelembibb, legolcsóbb ételekkel, de ha jön a szent szombat vagy ünnepnap, akkor a zsidó háza átváltozik földi paradicsommá! Az asszony süt-főz a leányok takarítanak.

Fogászati rendelő

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 56 I. emelet
Fogak és fogsorok, aranykoronák és hidak K I N E M V E H E T Ő K. Szájpadlás nélküli fogpótlások, Fog és gyökérhuzás. Fogtömés, plombálás és kezelés teljesen fájdalom nélkül végeztetnek. Védőklek soron kívül kezeltek és 3 napon belül elkészítettek. A legméréskeltebb árak és kedvező fizetési feltételek, 10 évi írásbeli jótállással (vidékieknek is.) Forduljon bizalommal 34 éve fennálló rendelémhez, ahol a legjobb amerikai és angol anyagokból készülnek az összes fogászati munkálatok.
BARNÁ J. MÜFÖGÁSZ Telefon: József specialista. 422-57.

A tiszta szobában hófehér abrosz kerül az asztalra, szép fehér sárgára sült fonott kalácsok, ragyogó gyertyatartók, ezüstből vagy rézből, bor és serleg.

Az asszony és gyermekek megmosdának, fésülködnek, fehérbe öltöznek és úgy várják a szent szombatot!

A férj is hazakerül fáradtan, porosan de már várja őt a nagy tál víz, elő van készítve a tiszta fehérnemű, ünnepi ruha és a dolgozó zsidó úgy átváltozik a tisztálkodás után, hogy nem ösmerné fel az, aki néhány perccel előbb látta.

Veszi imakönyvét és elsiet a templomba. Az asszony is leül imádkozni. Előbb azonban megáldja az ünnepi lángokat, mondván „*I-ten a világ Ura* világítsad meg utainkat és minden ember útját, gyujtsál lángot, a szeretet lángját, minden ember szívében, hogy ne ösmerjen senki gyűlöletet, csak felebaráti s eretetet. Adjad Te hatalmas jó *I-ten*, hogy férjem bár verejtékkel, de becsületes munkával keresse meg családjának a mindennapi kenyeret. Fogadom, hogy mindig szent törvényeink nyomdokán fogok járni és gyermekeimet is úgy fogom nevelni, segíts és adj erőt hozzá *I-tenem Amen*.“

Ezalatt a leányok megteritenek vacsorához. Hazajön az atya a templomból, egy szegény hontlan vándorlót hoz magával, kit meghívott vacsorára.

Az atya megáldja gyermekeit és felszegi a fonott kalácsokat. Az asszony behozza a párolgó levest, ünnepi hangulat, ünnepi arcok! Vacsora után zsoltárokat énekelnek, jönnek a szomszédok, elbeszélgetnek.

Nincsen kocsma, n ncsen kávéház, csak szép benső családi élet.

Boldogok, hogy együtt lehetnek és a szombat elteltével — kipihenve — újult erővel látnak a hétköznapi munkához. Aki nem hiszi, győződjék meg róla. Meg fogja látni, hogy értéket jelent ha „*jön a zsidó*“.

Professor *Kohn* nemsőkára levelet kapott a hercegtől. A levélben csak az állott:

„*Kedves Professor!*
Megértettem. Igaza van. Bocsásson meg. Stolcenau.

Friedmann Miksáné, Mezönyárad.

SIRKÖVEK A LEGOLCSÓBB MŰZSÉVŐK! **ADLER J. sirkövegyárban**
Budapest, VII., Károly-körút 7. Szombaton és ünnepe-
napon zárva.

A zsidóság eszmevilágából

Irtta: HALÁSZ FÜLÖP

— Uj és régi a Tórában —

III.

De minek is vázoljam részletekben az újabbkori zsidóság táborában diadalutú orgiákat ünneplő *ujtási* kedvet, modernségét lázt?! Egy talmudi képletet fogok idézni, mely legtalálhatóbban adja vissza az újabbkori zsidóság történelmében észlelhető áramlatokat és ezeknek egymással folytatott küzdelmeit.

„A talmudi bölcs beszéli: Tengeren utaztunk egyszer. Hirtelen egy drágakövet pillantottunk meg a hullámok közepette s ezt a drágakövet egy hatalmas cethal el akarta nyelni. Ekkor egy hajós lebecsült a hajó fedélzetéről, hogy felhozza azt a drágakövet. De ekkor már az egész hajót akarta elnyelni az a cethal. Szerencsére hirtelen megjelent egy holió és szíjjeluzta a cethal fejét. A kiömlő vér pirosra festette a tenger egész felületét. Csak hogy mindezek után egy másik cethal szájába vette a drágakövet és avval megérintette a megölt cethalát. Ezáltal utóbbi újra feledt és újból el akarta nyelni a hajót. Ekkor ismét nekitámadt egy madár és szíjjeluzta fejét, a drágakövet pedig a hajóba dobta. A hajóban holt madarak is voltak, beszózott állapotban s mikor megérintették őket ama drágakövel, feléledtek és továbbrepültek, ama drágakövet pedig magukkal vitték.“

Eme képlet a következőt jelenti: A mi zsidó népi létünk sajkája ott lebeg az évezredek tengerének hullámai fölött. Egy drágakövet pillantunk meg a zajló hullámok közepette. A Tóra ez, ama fényt sugárzó drágakő. De jön a tengeri szörnyeteg, jön az alvilág réme és el akarja ragadni ama drágakövet. A változott viszonyok más Tórát, *reformálásokat* követelnek a zsidóságtól. „Reformáljátok a zsidóságot, különben az teljesen tönkre fog

menni.“ hangzik a modernizálóknak jelszava.

De ekkor szárnyas madár jelenik meg és megsemmisíti a tengeri szörnyeteket. Jönnek a drágakövet, a Tóra ragyogó gyöngyének védelmezői visszautasítják ama vakmerő keveltelményeket, vissza verik a Tóra örök érvényessége ellen intézett támadásokat. Csak hogy *mit* tapasztalunk ekkor? Ugyebár azt, hogy az első cethalnak segítségére siet egy másik cethal és életre kelti, a varázsos hatású drágakövel. Azt tapasztalhatjuk, hogy még olyanok is, kik állásuk, hivatásuk és tanulmányaik következtében hiszen „r a b i k“-nak nevezetük magukat és állítólagos „rabbi iskolát“ látogattak, igazi feladatukról megelégedkezve, *שיעורים קטנים מהבליים כרמים*, „a szőlőkert megrontására szövetkezett kis rókák“ a Tóra ellenségeinek számát szaporítva, a drága kövel, a Tóra drágakövével újra életre keltik a megölt szörnyeteket. Magából a Tórából, akarnak eme „kis rókák“ érveket meríteni, fegyvert kovácsolni a Tóra örök érvényességének tana ellen. Magából az ősi szent irodalomból akarnak állítólagos bizonyítékokat kihalászni a könnyelműségre hajló nagy tömeg vallásbeli közönyének legyezgetésére igazolására. S ahelyett, hogy visszavetnék a népet az ősi hűség útjára, a Tórából és a Talmudból kiragadott mondatok elferdítésével, balramagyarázásával megerősítik azt tévelyekben, *„הרמנה לכה בני“*, „A könyörületes Isten a szívet kívánja.“

Ez a mondat a mi modernjeink szerint nem azt jelenti, hogy Izráel hű fiának szívének teljes odaadásával kell gyakorolnia vallásbeli szent köteleit, hanem azt, hogy teljesen ellegendő, ha szívüknek templomban néhanapján jámbor érzelmek kelnek szárnyra, elmosódott érzel-

mek, borongós sejtelmek Isten felé vonzanak bennünket. Ellegendő ez, ha az életben testi ösztöneinket követjük is. „Az érzelem a fő.“ Az érzelem valóban drága kincs, megbecsülhetetlen értéket képvisel, *de csakis akkor, hogy ha megfelelő életmód és megfelelő tettek fakadnak belőle.* De zsidó érzés zsidó életmód nélkül kopár mezőhöz hasonlít, melyen virág nem terem.

Igen! A Tóra védői újból visszaverik a Tóra integritása ellen intézett merényletet, melyet immár a nép „szellemi vezérei, lelki vezetői“ közül is sokan támogatnak. Ama drágakövel pedig életre keltik ama „beszózott madarakat.“ (Folyt. köv.)

Mit tanult a parasztvezér Szovjetországban?

Radics István a híres horvát parasztvezér, volt miniszter egy bécsi hírlapíró előtt nyilatkozott többféle időszéri kérdéssről. Mivelhogy Radics jól ismeri a mai Oroszországot érdekes miképen látja a zsidóság szerepét. Azt mondta: Csak a gyűlölködők mondhatják, hogy Szovjetországban a zsidók uralkodnak. Hosszu ideje tartózkodom Oroszországban és tapasztalatból tudom, hogy a zsidók ott sem a vezetésben, sem Oroszország külpolitikájában, sem a bolsevizmus irányításában döntő befolyás fölött nem rendelkeznek. A diplomáciában egyáltalában nincsenek most képviselve.

— Oroszországban a cári erőszakra a bolsevik erőszaknak kellett következnie, ez a dolgok történeti fejlődésének törvényei rejlik. De e jelenség körül bűnbakot keresni és azt mondani: a zsidók az okai ennek a fordított erőszaknak, én ezt felelőtlen korlátoltságnak tartom, olyan ostobaságnak, amire nem találaz ember mentséget.

Radics megállapításai természetesen sok magyar „politikus“ számára kimerítik a becsületsértés fogalmát és azok találva is érezhetik magukat a horvát állam férfiú jelzőitől, a midőn felelőtlen korlátoltságról és ostobaságról beszél.

Lów Immánuel felsőházi beszéde

Olvasóink jól tudják, hogy a „Zsidó-Ujság“-ot a neológia ezen kiváló vezér-férfiától vallási tekintetben áthidalhatatlan ellentétek választják el. Ezen körülmény azonban részünkre nem akadály, hogy elfogulatlan objektivitással e soroknak helyt adjunk. Szerk.

Ezeréves alkotmányunk fennállása óta először szólhatott közjogi méltóságának minőségében a magyar törvényhozó gyűlésen — egy főrabbi. Az uvertur, mellyel bemutatkozott magán viselte a higgadság a megfontoltság, a bölcs mérlegelés, a tudás, az igazi érték minden attributumát.

Ötperces beszédében egy jogcsorbitott felekezett néma fájdalma sajog — amely 5 pere elegendő volt ahhoz, hogy Tihany-országában hetszeresen rezegtesse meg az alkot-

mányozó tényezők lelkiismeretét.

A trónfosztó törvény — mint „külső erőszak“ forrása, a zárt arányszám — mint „belső eltévelyedés forrása“ — oh mily tiszta meglátása a multak ködéből kibontakozó impulzusoknak, melyeknek jegyében e törvények létrejöttek,

Ősi nemes patina, ódon fenség szól szavaiból, a zsidóság benne *kifelé* szerényen emel szót, határozati javaslat nélkül teszi meg határozott javaslatát, mondván: a nemzeti becsület követelményének tartom, hogy maga a kormány kezdeményezze a reparációt! Valóban: *דברים היוצאים מן הלב*. És bár a szónok nem a mi táborunkból való, de mindenkori igazságérzetünk diktálja, hogy megérdemelt hódolattal adózzunk a neológ zsidóság eme magyar Socratesének.

Dr. Grossmann Frigyes.

Az angol királyok zsidó származása

A legutóbbi amsterdami kiállítás kapcsán többször emlegették Manasse ben Jiszróel egykori amsterdami rabbi nevét. E tudós férfiúnak sikerült a XVII. század második felében elérni azt, hogy az Angliába való letelepedést megengedjék a zsidóságnak, miután 1290 óta el volt zárva a zsidók előtt a határ. Rabbi Manasse azzal is argumentált, hogy az angolok a zsidó „*tiz törzsből származnak.*“

Ez a legenda erősen tartja magát még most is az angolok között. Az angol főváros legnagyobb templomában a Westminster katedrálisban koronázó trónus áll, mely alatt egy szürkés-vörös kő fekszik. E vörös kőről azt monják, hogy *rajta álmodta Jákob ősatya az ő álmát (?)* Hogy pedig ez a kő

hogyan került Londonba, erről a következőt mondják:

Midőn Nevüchadnecar, Babylonia királya elpusztította Jeruzsálemet és kiszúrta Cidkijohu király szeméit, Jeremiás profétának sikerült megmenteni Cidkijohu király két leányát, akikkel egy Boruch nevű diák társaságában Egyiptomba menekült Nevüchadnecar azonban megüzente a háború Egyiptomnak és Jeremiás proféta látva, hogy Cidkijohu király leányait ott veszély fenyegeti, spanyol hajóra szállt velük és a valenciai tartományban fekvő Zaguntán kikötött, ahol akkoriban jelentős zsidó közösség élt. Onnan Saragossára költöztek, ahol Cidkijohu király ifjabbik leánya férjhez ment és ott meg is telepedett Jeremiás, Tamar her-

cegnő, Cidkijohu király idősebbik leánya és Boruch Saragossában aztán hajóra szálltak, mely Irországba vitte őket. Podgyászuk között volt egy szekrény, melyet féltve őriztek, ezenkívül hoztak magukkal egy arannyal szegélyezett fehér zászlót, melyen egy vörös oroszlán és egy vörös kő volt ki-himezve.

Jeremiás és kísérete a királyi székhely közelében emelkedő hegy lábánál telepedtek le. E helyet később „Tára“-nak (Tóra) nevezték és még ma is „Tárás Hill“ a neve.

Irország akkoriban öt királyságra volt osztva és II. Eochiad király vazallusai voltak. Midőn Eochid meglátta a gyönyörű zsidó hercegnőt halálosan megszerelte és megkérte a kezét és így Tamar hercegnő a felesége lett.

Sokáig igen boldogan éltek s Tamar királynő valóságos jötevője volt népének. De azután elérkezett az ideje s Juda zászlajának királynője meghalt. Bebalzsamozott holttestét egy 60 méter mély sirba fektették s vele együtt — utolsó kívánsága szerint — elföldelték azt a titokzatos szekrényt is, melyet oly nagy gonddal őrizt. A királynő sirjára pedig egy hegyi földet borítottak s a nép hosszú ideig gyászolta. Az ir legenda szerint a Tamar királynővel elföldelt szekrény nem más, mint a zsidók szent „frigyszekrénye“, melyben Mózes köztáblái rejlenek.

A koronázó trónus alatt lévő kő Tamar királynőtől származik. Őt és királyi férjét ezen a kővön koronázták meg. A királytól két gyermeke született, akiktől a skót királyok származtak. Azután elmúlt több generáció, amíg James, Skótország és Anglia királya 1603-ban a dániai Eni hercegnővel kötött házasságot (a dánok állítólag *Don* törzsből származnak) s megalapították az egyesült királyság Stuart családját.

Sofis hercegnő, a Stuartok utolsó sarja (1630—1717) Ernst Gelf, braunschweigi herceggel kötött házasságot, mely házasságból Viktória királynő származott, aki Anglia uralkodónője volt.

Orth. kóser emmenthali és grói sajt

a legjobb minőségben állandóan kapható
Viktoria Sajtgyárnál ÓLBÓ Vas m. Hechser a sárvári orth. hitközség rabbinátusától.

leszállított árban
SIRKÓ LÓWY-NÉL BUDA
II. Fő-utca 88. (Saját ház) Tel. 146-99

Anglia mai uralkodója, a skóciai Mary hercegnőt vette feleségül akik így mindketten Tamar királynő leszármazottjai, kiknek trónörökösai a mai David walesi herceg.

E témáról most egy Gerard nevű ur könyvet írt. A legendának természetesen történelmi alapja nincs, de megvalósítása annak,

amit a Tehillimben mondunk: *אזכור רבה ונבל ולצין יאמר איש ואיש יולד בה* hogy a különféle népek büszkélkedni fognak Cióhoz való tartozásuk miatt. *Ha az angolok oly büszkék arra, hogy Jehüdo és Don törzseiből valók, mi zsidók is önérettel gondolhatunk arra, hogy Avróhom Jiczchok és Jakovj gyermekei vagyunk.*

Chaszideus legendák

Közvetlen *peszach* előtt nagy betegség támadta meg a Bal-Semet. Mégis ő akart előimádkozni. Azokat a tanítványait, akik igen hangosak voltak az imádkozásban, elküldötte más városokba. Nem fektült ágyának betegsége alatt, pedig fogycsók és a hangja is elérőlenedett. Egymagába ült házában. Ha szolgáljától akart valamit, anynyi ereje se volt, hogy érte kiáltozzon. A hűséges szolga csengőt hozott a házába, amelyről zsinagógára csüngött le Bal-Semhez. Ha meghuzta, megszólalt a csengő és sietve jött a szolga.

Egyszer felkereste rabbi Dóvid, a maggid Medziboz-ból, hogy valamit megkérdezzen tőle, Bal-Sem válaszolt neki és beszéd közben a nagy elragadtatásban ángot lövelt az arca. Rabbi Dóvidot rémület fogta el, menekülni akart, de mégse merészt, mert Bal-Sem látszólag hozzá beszélt, közben bejött a leánya és szólt atyjához:

— Az étkezés ideje van, a nap már lenyugszik.

A következő pillanatban eltűnt arcának forró pirja, elsápadt, fáradtan leroskad és mondta:

— Leányom, mit tettél velem?

Rabbi Dóvid azonban ugyancsak mondta:

— Igaza van, itt az étkezés ideje.

De Bal-Sem szomorúan szólott:

— Nem tudod ki volt itt nálam? Az egyik oldalon állott Elijah, a másik oldalon pedig mesterem, Achija. Ők beszéltek hozzám. És amit beszéltek elmondtam ne-

ked. Mikor azonban ő bejött és megzavart, elhagytak engem.

És egyszer, amikor Bal-Sem egymagában ült, belépett hozzá szolgálja, aki hangos szavakat hallott:

— Lemondok a két óráról! Ne kínozz.

A szolga csodálkozott és megkérdezte:

— Kivel beszélsz uram?

Bal-Sem válaszolta:

— Nem látod a halálangyalt? Eddig elmenekült előlem, de most, mert jogot kaptam rá, felfuvalkodik és nagy az öröme.

Ezután elmentek hozzá a népek ünnepi látogatásra és ő magyarázott nekik. Az étkezésnél szolgáljának megparancsolta, hogy nagy üveg bort hozzon. A szolga azonban kis üveggel hozott. Így sóhajtott fel ekkor Bal-Sem:

— A halál napján nincs hatalmam. A szolga sem engedelmeskedik nekem.

Később mikor ki akart menni, utána osont a szolga. Bal-Sem megkérdezte tőle:

— Miért ma igen és másszor nem? Mit akarsz tőlem?

Igy a szolga nem követte. De a népek tudták a rabbitól, ha meg fog halni, szobájában két órája megáll. Amikor visszatért és megmosta kezét, megállott a nagy óra. Ekkor az emberek körülállták, nehogy észrevegye. De ő mondta:

— Tudom megállott az óra. Magamért nem aggódom. Ki fogok jutni a kapun és bejutok nyomban a másikon.

Leült az ágyra és tovább magyarázott nekik. Majd lefeküdt, felült újból és ezt tette sokszor. Imádkozott míg egészen ért-

hetetlenné vált a szava. Betakarták kendővel és akkor elkezdett nagyon reszketni. Utána lassan megnyugodott. Ekkor észrevették, hogy a kis óra is megállt. Vártak még, azután toll-pihéjét tették az orra elé és mivel a pihék nem rezzenek, látták, hogy meghalt.

2.

Minden este, imádkozás után visszavonult Bal-Sem a szobájába, két gyertyát állítottak eléje és a teremtés titokzatos könyvét, még más könyveket raktak az asztalra. Azután eléje bocsátottak mindenkit, aki a tanácsát kérte és ő éjjeli tízenegy óráig beszélt hozzájuk.

Egy este, amikor az emberek eltávoztak tőle, egyik közülök a társához fordult és mennyire jól estek neki a szavak, amiket Bal-Sem hozzája intézett. A másik azonban megfedte fecsegéséért és mondta, együtt léptek be a szobába és mindenki láthatta, egész idő alatt a mester senki máshoz nem szólt csak hozzá. A harmadik, aki a vitát hallotta, nevetve szólott közbe: csudás, mennyire tévednek mind a ketten, egész este vele beszélgetett bizalmasan a rabbi és senki mással. És a negyedik is ezt gondolta és az ötödik is, míg megtudták így egymástól, hogy csoda történt. És ekkor bizony elnémultak mind.

A máramarosi zsidók nyomoráról

„Kazárföldön“ volt a neve Bertha Miklós egykor ihres cikkeinek, amelyek a háború előtti Magyarország figyelmét a ruthénokra akarták irányítani, akik pálinkától tisztátalanságtól és műveletlenségtől elpusztultnak és mindennek természetesen a zsidó az oka. Változott a világ, a rutének cseh imperium alá kerültek, de a politikai rövidlátás még mindig a „Kazárföldön“ megállapításánál tart s nincs tekintettel arra, hogy a rutén parasztot a közigazgatás, az iskolák hiánya, a rossz gazdasági helyzet teszi tönkre az otlakó zsidósággal együtt. Két miniszter is járt most Ruzsinszkóban, de a tanulmány-ut eredménye, hogy a szegény nép uzsora alatt nyög. Az Ungváron megjelenő „Zsidó Néplap“ ezzel szemben megállapítja a következőt: Vereckén pl. 120 zsidó család él

Ebből 115 éheznek, nehéz napszámomunka mellett. Egyetlenegyét sem látogatott meg a miniszter ur. Bezeg, ha választás lett volna! Ellenben kiment a vásárra, ahol egy földmives épen a tehenét akarta eladni. „Miért adod el tehenedet fiam“ — kérdi a miniszter ur — bizonyára

tartozol a zsidónak s muszáj fizetni.“ „Nem, — felel a jámbor — nem a zsidónak tartozom, de nincsen kenyerem és adót muszáj fizetni! Mindez csak azt bizonyítja, hogy a zsidó még mindig a legkényelmesebb villámhárító, még a demokráta Csehszlovákiában is.

Erec-Jiszroél konferencia Budapesten

Mint a „Zsidó Ujság“ legutóbbi számában jelezte, a magyar orthodox palesztinai bizottság rabbi- és világi tagjai, e hét keddjére Budapestre az orth. központi irodába egybehívtattak. A konferencián Frankl Adolf elnök és Hartstein Lajos alelnökön kívül megjelentek: Sussmann rabbi, óbudai Freudiger Abraham és Lipót (Budapest), Rosenbaum főrabbi (Kisvárd), Austerlitz főrabbi (Miskolc), Paskusz Károly (Csorna), Rosenber (Salgótarján) és Gombó M. J. (Makó). Több rabbi kimentette elmaradását. A konferencia a „Mér-bal-nesz“ per-

selyek ügyével behatóan foglalkozott és az ezen ügyben kiadott, a „Zsidó Ujság“ által annak idején *nyomban* ismerteteti, miniszteri rendelet értelmében a pénzügytész széleskörű organizálását határozta el. Sussman rabbi referált palesztinai kiküldetésének eredményéről, amelynek keretében kifejtette, hogy az ottani *szociális* testvéreinkről terjesztett *denunciációk teljesen légből kapottak* s hogy a legelemibb kötelessége minden hírsorsosnak őket hathatósan támogatni. — A konferencia harmadfél órát tartott.

Kóser-e a mesterségesen kiköltött baromfi?

A múlt hetekben a bécsi piacra nagyobb számú, mesterségesen kiköltött baromfi került. Legott felmerült a kérdés: vajon az anyatyuk nélkül napvilágot látott csirkék rituális szempontból aggály nélkül fogyaszthatók-e. A hagyományos törvény értelmében *טריפה אינה חי ואינה מילך* „a tréfo állat nem bír élni és nem képes szaporodni“. Ha tehát a kiköltött csirkék nem elég életképesek, úgy természetesen a szent választóörvények értelmében el vannak tiltva.

Ezt a kérdést elméletileg mártárgyalta két rabbinikus tekintély. A *bresznai* híres rabbi teljesen megengedhetőnek tartja, míg a talmudi tekintélynek elismert *bucsa*si rabbi

aggóalmakat hangoztat. Igen érdekes kísérlet volt tehát a bécsi „Schiffschül“ rabbiságától, hogy a dolog tisztázására kérdést intézett az erdészet miniszteriumhoz, a földmívelési és az állatorvosi főiskolákhoz.

Mindannyian röviden azt válaszolták, hogy a kiköltött csirkék biológiailag teljesen azonosok a természetes uton kikelt csirkékkel.

Az egybenhangzó véleményük meg erősítik a *bresznai* rabbi véleményét, amely megengedi a mesterségesen kiköltött baromfit és dicséri a bécsi orth. rabbiság bölcsességét, amely az elfogulatlan tudósokat megszólaltatja és véleményüket a Tóra szolgálatába állítja.

NEUSTADT DAVID cukorka gyár
szombathely, ajánlja meg-
bizhatóan **אשר ארטה** elsőrendű
különféle gyártmányait a legversenyké-
pesebb árak mellett. Referenciák a
szombathelyi orthodox főrabbinál.

Nyilttér *)

Zsidó fiúnevelő intézet. A gyermekek iskoláztatása még fokozottabb gondot okoz azoknak a szülőknek kik gyermekeiket jó zsidó nevelésben óhajtják részesíteni. E szülők is a legnagyobb megnyugvással adhatják fiaikat *Márton Jenő elemi és középiskolai fiúnevelő intézetébe*, amelyet immár csaknem 2 évtizede vezet *Márton Jenő igazgató*. Különös figyelmébe ajánljuk ezt az igaz zsidó szellemben vezetett fiúnevelő intézetet, hol az ifjak a leg gondosabb családi nevelés és alapos oktatás áldásában. valamint szigoruan kösser élelmzésben részesülnek. A növendékek nemcsak alapos hitbeli ismeretekre, tudásra és gyakorlatra tesznek szert, hanem német, francia és angol társalgást is tökéletesen elsajátítják. Az iskolában pedig mindenkor a legjobb bizonyítványt nyerik. Az intézet Budapesten az Andrásy-ut gyönyörű villasoron tágas termekben van elhelyezve. *Bennlakó és bejáró elemi-, polgári-, közép- és felsőkereskedelmi iskolai növendékek az 1927/28. tanévre minden nap felvehetők. Prospektust készséggel küld az Igazgatóság: Bpest, VI., Andrásy-ut 95. Tel. 125.43.*

*) Az ezen rovatban közölték a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

SZ. RÖKUS
MINDENFÉLE
LÁBFÁJÁSOK
ELLEN
LÁBSÓ
Lábizzadás.
Akinek a lába a sok álldogálás, járkálás, továbbá a cipő szorítása miatt izzad, jól teszi, cses meleg, 1 évőkanálnyi Sz. Rökus Lábóval t fürdőt vesz. A lábóval melegvíz élelenti a vérk bőrt egészséges és rugalmas állapotba hozza. A láb kipárolgását, kinyitja az eldugult poru szűnteti egy csapásra a láb kellemetlen szagát. csomag Szent Rökus lábó ára 1 P 28 fill. Mir társban.
Főraktár: SZT. RÖKUS GYÖGYTÁR, VII. HÁ

Zálogcédulákat kiváltók. — Ékszereket, briliánsokat bárkinél drágábban veszi SZÉKELY EMIL Király-utca 51. Térz-templommal szemben, Telefon —0—

Felhívom figyelmüket a szombathelyi cégeknek, szállítmányozó és vámkézelési cégemre. A vámkézelés terén kiváló szaktudással bírok. Butorszállításokat sajátbutorkocsijaimmal, jutányosan végzem. **Schwarz és Salgó** Budapest, Dohány-u. 10. Tel. J. 423-42.

Saját készítésű legolcsóbban kapható **sirkövek** MÓZES TESTVÉREK sirkő készítőknél BUDAPEST, X., KOZMA UCCA 7. SZÁM. A TEMETŐNÉL TELEFON: József 438-56. Szombaton és ünnepnapon zárva.

Siremlékek bel- és külföldi márványokból legolcsóbb árban részletfizetésre is kaphatók Eichbaum Mór sirkőgyáros Telefon: T. 246-74

HIREK.

NAPTÁR

שבת פ' חקת, ב' חמ"ו

kezdete (Bpest): 7 óra 45 p.
kimenetele " 8 " 30 p

R. Koppel Reich "א, a budapesti orth. hitközség főrabbija ezen a héten megkezdte nyári üdülését a Városmajor-szanatóriumban.

Hajdudorog hitközsége, az elhunyt főrabbi székének betöltésére rabbiválasztásra készül. Értesülésünk szerint, a hitközségben ez ügyben nincs egységes állásfoglalás. A község nagy része a uegboldogult intencióira hivatkozva, a Hajdudorogon lakó Citron Ezekiéllal, a volt főrabbi második fiával óhajtja a rabbiszéket betölteni. Ezzel szemben azonban egy frakció a megboldogult Erdélyben lakó legidősebb fiát, mások viszont egy vejét szeretnék főrabbijukkal látni. A pártharc hullámai már a debreceni hitközségi elnökséget és a budapesti orth. központi irodát is elérték.

A belzi Rebbe Bécsben. Bécsi judósítónk jelentése szerint, a belzi Rebbe az e heti חקת פ' szombatot Bécsben, ottani hiveinek környezetében tölti el.

A munkácsi hitközség és a váci Gaon שליט"א. Mult számunkban fenn tartással közöltük egy munkácsi zsidó lap hírért, amely szerint a váci főrabbi hozzájárulását adta volna ahhoz, hogy Munkácson új hitközség alakuljon. Amint bennünket Vácról értesítenek ez egy túlhaladott álláspont. A váci Rebbe "א. i. valóban hozzájárult a munkácsi főrabbi ellenpártja, az u. n. belzi párt, által alakítandó új hitközséghez, de utóbb ezen határozatát visszavonta!

Szijüm-ünnepély. Késmárkról jelentü tudósítónk: „A helybeni Saszchevra a napokban szijüm-ünnepélyt rendezett, amely impozáns keretek között folyt le. Grünburg Náthán főrabbin kívül megjelentek Horowitz főrabbi, Hunfalva és Friedmann főrabbi, Ólubló .R., Jiszróel Meír Glück tartalmas ünnepi beszéde után, fentvezett főrabbi méltatták a késmárki Saszchevra tagjainak szorgalmas tóranulását és azon reményüknek adtak kifejezést, hogy az ezental még hatványozottabban fog fokozódni.“

Püspök és főrabbi: Losoncról jelentik lapunknak: „A zólyomi püspök, aki általában mint antiliberális egyházfő ismeretes, legutóbb itt tartózkodott, amely alkalommal *Unsdorfer* orth. főrabbi vezetésével tisztelt elötte a hitközség előjárósága. A főrabbi a püspököt egy héber citátumokkal színezett, tartalmas ünnepi beszéddel köszöntötte, amelyben az egyházfőt a zsidósággal szembeni nyílt színvallásra provokálta. A püspök a főrabbi üdvözlését keresetlen szavakkal köszönte meg s a zsidóság iránt érzett rokonszenvének adott kifejezést, amely kijelentést a nagyszámu hallgatóság zugó „éljen“ kiáltásokkal honorált.“

Haláleset. Sulyos csapás érte az országzerte nagy tekintélynek örvendő Kecskeméti-családot. A fővárosban lakó Kecskeméti Adolf (a bpesti orth. Chevra Kadisa választmányi tagjának) hitvese, hosszas betegség után mindössze 51 éves korában jobblétre szenderült. A megboldogult sok jótékonyaságot gyakorolt s modern hölgy is létére szigoruan vallásos házat vezetett. A csaiád iránt széleskörű részvét nyilvánult meg. תנצ"ח.

A románai választások. A közelgő román választások alkalmából felmerült a kérdés, hová csatlakozzanak a zsidók? A *regátbeli* zsidóság egy része a kormányra került Bratianu pártjánál jelölteti magát. Ilyen élénk agitációt fejt ki az erdélyi zsidó blokk, a *Maniu* vezetése alatt álló nemzeti parasztpárt érdekében. Az erdélyi magyar párt is jelölt zsidókat, de oly háttal a listán, hogy megválasztásuk eleve ki van zárva. Erről a következő jelentik: a magyar párt eddig a következő zsidó jelölteket állította: Hexner Bélát a kolozsvári lista negyedik helyén, Kabos Ármint a temesvári lista ötödik helyén, Deutsch Andort az aradi lista hatodik helyén és dr. Borgida Lajost a szatmári lista ötödik helyén. Nagyváradon sem Hegedüs Nándor, sem Moskovits József nem vállalták a nekik felajánlott harmadik helyet s így Váradon nincs zsidó jelölt a magyarpárti listán.

Vendégszónoklat. Püspökladányból jelentik tudósítónk: „Schück Dávid, nemesszalóki főrabbi, az itteni főrabbi veje, a hitközségi előjáróság felkérésének eleget téve templomunkban egy órát tartó nívós *charifesz-* és *magidesz-*szónoklatot tartott, amely a hallgatóság általános tetszését váltotta ki.

„Jahrzeit“. Sátoraljaujhelyről jelentik lapunknak: „Megboldogult főrabbin R. Joél Fellner ז"ל Jahrzeitja f. hó 13-án lesz. Az évforduló alkalmából az ujhelyi *Saszchevra* „עבודה זרה“-traktátusra *szijüm-t* rendez. A Jahrzeiton a megboldogult számos tanítványa és hive fog megjelenni. L. H.“

Reb Jajlis Teitelbaum שליט"א nagykarolyi főrabbi, akit országzerte mint *Reb*et tisztelnek, értesülésünk szerint a legközelebbi néhány hetet csonka országunkban tölti el. Az e heti szombatra חקת פ' a Rebbe *Nagykallóra* utazott el; a jövő sabboszkor (פ' בלק) *Makón* lesz és onnan a „Jismach - Mojse“ Jahrzeitjára S.A.-Ujhelyre utazik.

Képviselőket adunk

az ország minden községében és városában üzlettel vagy lakással bíró megbízható egyéneknek.

Király Gőzmosóda Ruhafestő és Tegytisztító

Budapest, VII., Király-ucca 15. IV., Magyar-ucca 6. Vidékre külön postaosztály.

Magánosok megbízásait is a legrövidebb idő alatt teljesítjük. Szabónóknak, szabóknak nagy árengedmény.

A budapesti „Tiferesz Bachurim“ e heti programja. Az egyesületben e héten a köv. előadások tartatnak: I. számú teremben szombaton d. e. 11³⁰ מסכת שבת Frank Ábrahám, d. u. 5 או"ה הלכות שבת Kollmann Manó, d. u. 5³⁰ מנחה דרשה Glück Henrik rabbi ur. Minden este 7¹⁵ חובת הלבבות és מסכת בבא בתרא Pfeffer Mór ur. — II. számú teremben szombat d. e. 11³⁰ és kedden este 7¹⁵ מסכת מכות Katz Lipót, vasárnap este 7¹⁵ משלי Dr. Ábrahamsohn Herman ur. Hétfő és szerda este 7¹⁵ משניות és heti szidra, Rosenberg Izsák ur; csütörtökön este 7¹⁵ תנ"ך és שיעור קיצור Herczog Lipót ur. Minden reggel 6³⁰ שיעור אור"ה Blau Lipót ur. Reggeli ima hétköznapon 7, szombaton 7²⁸, mincha ima hétköznapokon 7, szombaton 5³⁰. Az ifjuság felkérte az előadások pontos látogatására.

Külföldi ítéletek az „ítélet“-ről. Vázsonyi merénylőit a bíróság 3 napi fogházra illetőleg 48 pengőre ítélte. Amint a hozzánk került külföldi zsidó újságokból látjuk, az ítélet csodálkozással vegyes idegenkedést keltett és különféle megjegyzésekre adott alkalmat.

A balassagyarmati „Chevra Bachurim“ tisztújító közgyűlésén megválasztottak: Schwartz László elnök, Hoffman József gondnok, Kálmán Ábrahám pénztárnok, Braun Izrael ellenőr.

A pápai „Tiferesz-Bachurim“ egyesület elmúlt שנה-kor fényes tóraavató ünnepélyt rendezett. Oriási közönség adta meg a tóranak az öt megillető tiszteletet, amidőn átvonult érte Gottlieb Sámuel főrabbi lakásába. Ott volt a hitközség előjárósága Breuer Lázár elnökkel az élén, továbbá a budapesti testvéregyesület 4 tagu küldöttsége: Spiegel Andor, Fischer Andor, Günsberger Jenő és Heiden Géza, ugyszintén a csornai „T. B.“ küldöttsége: Klein Mihály, Kohn Lázár, Szabó Antal, Fuchs Lipót, Breuer Ignác és Berger Károly. Vidám héber dalokat שירתו-תענוגות-énekelve kísértük a tóra új példányát, az egyesület helyiségébe. Frischmann Béla délutáni előadása keretében gyönyörűen magyarázta a nap jelentőségét. Ugyancsak délután a Tiferesz Bachurim a budapesti kül-

döttséggel együtt tisztelgő látogatást tett Gottlieb Sámuel főrabbinál, Pressburger Mihály rabbinál, és Breuer Lázár hitközségi elnökkel akik megígérték, hogy a nemes célu egyesületet még hatványozottabb mértékben támogatni fogják. Éste kitűnően sikerült מלכה-מלכה-bankett fejezte be az ünnepélyt, amelyet számos ötletes tóra-fejtegetés fűszerezett. Ebben előjárta az új főrabbi, aki a tőle megszokott ékesszólással fejtegette a tórahú ifjuság hivatását. Singer Gyula egyesületi elnök szép beszéde után Pressburger Mihály rabbi mélyen szántó talmudi fejtegetést adott elő, majd a budapesti „T. B.“ kiküldöttéi tolmácsolták a testvéregyesület üdvözlését és hévvel előadott beszédekben a „Tiferesz Bachurim“ munkájának intenzívebbé tételét sürgették. Rámutattak az ország testvéregyesület között létesítendő szorosabb kapcsolat szükségességére. Klein Mihály (Csorna) az ottani testvéregyesület üdvözlését tolmácsolta, valamint Schiff Gábor, a győri testvéregyesület nevében mondott szép beszédet. A magasztos ünnepély Márton Ig. L. diszelnök zárószavaival a hajnali órákban ért véget. A tóriratáshoz szükséges anyagiak megszerzése Singer Gyula elnök, Herczog Gyula alelnök, Süsz Dezső háznagy,

Kohn Dezső pénztáros, továbbá Fried Béla és Hoffmann Benő választmányi tagoknak köszönhető.

Figyelem. Tisztelettel kérjük tudósítóinkat és híveinket, hogy közleményeiket keddelig juttassák hozzánk, különben a legjobb akaratunk mellett sem foglathatnak helyet az illető heti számban.

Foulardselem

mintás és sima

CREPE DE CHINE

tafotaselyem,
grenadin, delin
és karton

különlegességeink újabb
szállítmányai megérkeztek és

olcsó áron árusítjuk!

SPITZ HERMAN
áruháza

Budapest, Erzsébet-körút 34.
Szombaton zárva.

A budapesti aut. orth. izr. hitközség tanintézetei.

1. Elemi fiúiskola	VII., Dob-ucca 35.
2. Elemi leányiskola	VII., Kertész-ucca 32.
3. Elemi fiú és leányiskola	VIII., Magdolna-ucca 29.
4. Polgári fiúiskola	VII., Dob-ucca 35.
5. Polgári leányiskola	VII., Dob-ucca 35.
6. Talmud-Tóra תורה אמת תורה	VII., Dob-ucca 35.

Budapesti és vidéki szülőknek — a tanulók megfelelő elhelyezésére vonatkozólag is — mindennemű felvilágosítással szolgál a központi igazgatóság:
Dr. Deutsch Adolf igazgató. VII., Dob ucca 35.

Telefon : József 329-34

Wesilla egyszerű kifőzéssel fehérre mos

A váci „Tiferesz Bachurim“ egyesülete szombaton délután impozáns ünnepséget rendezett **Hirschfeld Dávid** elnökének tiszteletére és őt nősítése alkalmából szívélyes ovációban részesítette. A legénybucsun elsőnek Ungár Izidor alelnök szólalt fel, aki beszéd keretében átnyújtotta az egyet nászajándékát, egy ezüst serleget és méltatta az elnök elvéit illetően érdemeit, melyet az egyet érdekében kifejtett. Utána **Czikk Jakab** köszöntötte fel. Végül **Löwenheim Miksa** mondott gondolatokban gazdag beszédet. **Hirschfeld Dávid** elnök meghatva mondtott köszönetet a szép ünneplésért és az ajándékért. Megjegyezte, hogy az egyesületet továbbra is intenzíven támogatni fogja. A legénybucsu kedélyes hangulatban ért véget.

Jesivákat Támogató Egyesület
(Tomché Jesivósz) Győr

Postacsekk számla száma 40.530

Templomi adományok: Nyergesújfalú, Izr. Hitk. Ehrenfeld M. A. ált. 59.62 P. Békéscsaba, Statusquo Hitk. 84 P. Balatonszemes, Sauber Ármán ált. 50 P. Högyész Goitein főrabbi ált. 50 P. Tét, Poll Manó ált. 76.24 P.

Lakodalmi gyűjtések: Beck Sárika Szedres és Zeif Gyula Bonyhád esküvője alkalmával, Beck Béla Szedres gyűjtése 60 P. Hartmann Márkusz esküvőjénél, Alt Adolf Ujpest gyűjtése 15 P. Berkovits-Schwarz esküvőjénél, Vámospércs, Schlesinger M. Buj, gyűjtése 3.60 P.

Briszmitó alkalmából: Krémer Sándor szüdenél, Kiskunmajsa, Grünwald H. ált. 7 P. Vajda Vilmosnál, Böny-Rétalap, 72 P. Neubauer Adolfnál Dáka, 40 P. Vajda Imrénél Fudpuszta-Enese, 6.15 P.

Gyűjtés: Klein Ignác Ujpest, 17 P. Alt Adolf Ujpest, 8 P.

Sürgöny megváltások: Schwartz Joachim, Szarvas — Greiner Szerén Eger, lakodalma alkalmából 45 P. Kritzler Rózsá, Soltvadkert — Kohn Salamon, Tab, esküvőn, 24.90 P. Berger, Beled — Fränkel, Ujfehértó akadalm alkalmából, 19 P.

Különböző adományok: Domán Ödön, Bpest, Present Dávid, Gyön gyös, által 10 P. Zimmermann Sándor, Bpest, 4 P. Burger Zsigmond hitk, elnök, Nagytétény, 16 P. Sommer Vilmos, kormányfőtanácsos vezérigazgató, Nagytétény, 8 P. Un-

gár Rezső főrabbi által. Haimann Selig, Forróencs, 2 P. Katz Bernát, Püspökladány, 6 P. Grosz Samuné, Kiskunhalas, 8 P. Kellner Samu, Kiskunhalas, 12 P. Tannenbaum Fülöpné, Szeged, 5 P. Kun Juda Chajim Kiskunfélegyháza, 6 P. Fuchs Samu, Pécs, 8 P. Mermelstein Jechiel, Pécs, Fuchs Samu által, 4 P. Kubicsek Simon, Győr, 20 P. Weiner Zsigmond, Felsőseged, 3 P. Reich Bernát, Bpest, 5 P. Ernst Lajosné, Bpest, 8 P. Heimler, nagytráfos, Bánk, 5 P. Grünbaum Ernő Toponár, 5 P. Grünbaum Ignác és neje, Kálló, 4 P. Deutsch Antal, Kaposkresztur, 4 P. szántó Lipót, Berzence, 2 P. Lázár Ferenc, Bazaltbánya, 5 P. Dr. Klein Ármán, Nagybátány, 4 P. Fleischer Bernát, Szarvas, Löwy Salamon ált. 4 P. Benedek Gyuláné, Edelény, 12 P. Lichter S. és Jungerer Mayer, Kistereny, Günzler, salgótarjáni rabbi ált. 27.50 P. Goldstein Géza és Ármán, Patak, 10 P. Zeisler József és neje, Szeged, 8 P. Kohn Bernát, Mór richida, 5 P. Friedländer Gyula, Kunbaja, 4 P. Schlesinger Izidor, Zalamihályfa, 7 P. Korach Márk, Bpest, 4 P. Braun Dezső és Tsa földbirtokos, Tomor, 5 P. Blitz Gyula Tiszapalkonya, 4 P. Hoffmann József, Kamenesmihályfa, 2 P. Seiler Gyula, Kiskunmajsa, 6 P. A Zsidó Ujság 19. számában már kimutatott Grünwald Henrik, Kiskunmajsa által gyűjtött, 11 pengőhöz hozzájárultak: Hauer L. 6 P. Schwartz Arthur 3 P. Lázár József, 2 P.

Kérelem

Tisztelettel felkérjük mindazon m. t. hitközségeket, kik a „Tomché Jesivósz Sabosz“ bevételét még nem küldték be, sziveskedjenek azt mielőbb hozzánk eljuttatni, mert lehetőleg mind egyszerre akarnók a „Zsidó Ujság“-ban nyugtázní.

CSALÁDI HIREK.

Weinberger Jakab rabbi leányát, Lottkát, eljegyezte Reich Lázár Budapest. (Minden külön értesítés helyett.)

Schwarz Annuska Nyíradony, Kupferstein Izidor Hajdudorog, jegyesek.

Sigler Gyula Budapest, eljegyezte Lichtenstern Frida urleányt, megb. Lichtenstern Vilmos úrményi főrabbi leányát, Reich Koppel budapesti főrabbi unokáját.

Paskusz S., Csorpa, és Mandel D. urleány, Sopron, f. hó 6-án kötnek házasságot Galántán.

Háger Chane kisasszony, a wilchowitzi rabbi leánya és R. Juda, tarnobrzei rabbi fia, mindketten a wíznitzi rebbe unokái, csütörtökön Roschojdes első napján tartották fényes esküvőjüket Nagyváradon.

Strasser Hellus urleány, Debrecen (a főt. főrabbi leánya) és Rottenberg N., Gál-szécs, f. hó 5-én tartják esküvőjüket Debrecenben.

Goldberger Klára, a tiszaberceli főrabbi leánya és Buchsbaum J., a galántai főrabbi fia, f. hó 6-án tartják Tiszabercelen egybekelési ünnepélyüket.

Weinstock Z urleány, Szerencs és Jungreis M., Sajószentpéter, f. hó 6-án tartják esküvőjüket Szerencsen.

SEGITSÉG! Munkaképtelen zsidó ember 9 gyermekes családja a legnagyobb nyomorban tengődik. — Józsvü emberek adományait juttassák el címére; Baron Géza, Budapest. Kertész-u. 21.

Arany Dollár É ETBIZTOSÍTÓ SPECIALISTA

Mielőtt életbiztosítást köt, kérje alant speciálista ajánlatát, mert rendelkezem a létező összes módozatok legolcsóbb és legmegtányosabb **extra speciális tarifái felett.** Képviseletem a legbiztosabb társaságtól van és készséggel adok **díjmentes** felvilágosítást, bárhol az országban minden életbiztosítási ügyben személyesen is, miután vasúti bérletjegyem van

Hónig József
biztosítási Ügynökség
UJPEST, Ösz-ucca 66.

Gróf Jenő
speciális betegkocsik-gyártó

Budapest, VIII., József-u. 54. Telefon: 28-14

Fürdők, internátusok, vendéglők

A hirdetések ritualltása tekintetében a szerk nem vállal felelőséget!

Othon-villa Siófok,
VILMATELEP. Szigoruan כשר pensio. Kellemes, szobák, elsőrendű konyha, árnyas kert, naponta 4-szer bőszeges étkezés étlap szerint, előszobában mérsékelt árak. **KOHNÉ.** Bejáróvendégek étkezésre elfogadtatnak

Israelers orthodoxes כשר Restaurant
Bad Trencanske Teplice Trencsén-Teplic (Slovakel) ist seit 1. Mai im Betrieb. Für erstklassige Küche und solide Bedienung vorgesorgt.

Nagymaroson
elsőrangú orthodox kóser **ebédkoszt**
kapható esetleg 2-3 személynek teljes penzió. **Schwarz Ignác L.** lakodalom és díszebédek vállalkozója, Nagymaros, Ferenc József-ut 36

Elsőrangú internátusok és nevelő-intézetek fiúk és leányok részére.
FRANCIAORSZÁG SAINT-RAFAEL, a francia Rivierán, az örök tavasz országának mesés szep helyén, közvetlen a tengerparton [Nizzától félóra].
SVÁJC: LAUSANNE ÉS MONTREUX, a világ híru nevelővárosokban, a genfi tó partján, 900 m. magasságban, [Lausanne világhíru egyetemel, Interzvív sportlelet].
AUSZTRIA: WIEN, az osztrák főváros gyönyörű villatelepén, a középponttól 15 percre villamossal.
MAGYARORSZÁG: BUDAPEST ÉS HÜVÖS-VÖLGY, elsőrangú intézetek, fiu-és nőothonok.
Mindegyik intézet felvez egyetemi, közép-és polg. iskolái, iparművészeti, zeneiskolái, leánykollegiumi, leánylyceumai, továbbképző, varrni tanuló stb. bennlakókat. Összes sportok, tanulmányi kirándulások. Bennlakó orvosok. Szigorú felügyelet. Napi 5-szöri kitüno étkezés. Saját sportletelek — Ellátási díj (befoglalattik a tandíj is) külföldön 120 P. Budapesten 100 P. havonta. Más külön díj nincs. Külföldre mérsékelt tanulójegyek. A látogató szülök részére ugyane díjak mellett az intézetek dependanceiba kitüno penziók. Köztisztviselőknek, szegénysorsuaknak, egyetemi hallgatóknak kedvezmények. Zsidó tanulóknak rituális ellátás.

Nyaralattási csoportok
LAUSANNEBAN (SVÁJC.) BALATONSZEMEN ÉS HÜVÖSVÖLGYBEN Havi díj 140 P.
Felvilágosítás, prospektus (válaszbélyeg): Pestatozsi internátus Iroda, Budapest, VI., Akácfa-utca. 43. V. 32 (Lift.)

A vidéken lakó izraelita szülök, ha gyermeküket a fővárosban jól akarják elhelyezni, úgy forduljanak VIRÁG GYULÁNEHOZ, hol szigoruan orth. rituális elsőrangú ellátás, gondos felügyelet és kitüno nevelésben részesülhet két-három fiugyermek. Az összes középiskolák és Zeneakademia közleleiben. — A legjobb referenciák. — Cim: **Virág Gyuláné**
VI., Ó-ucca 42.

FÉNYES fiuinternátus
elemi, polgári, közép és kereskedelmi iskolai bejáró és bentlakó tanulók részére. — Kitüno ellátás, szigorú felügyelet, lekiismeretes korrepetálás, Előkészítés, javító és magánvizsgálatokra.
Budapest, V., Csanády-ucca 19. Telefon: L. 904-31.
PRÓSEKUS Fennállt 1887 óta
Nyaralás Dunaföldváron

Dr. Lázár Piroska
iskolái internátussal Egyetemre jogosító leányliceum — Kordukativ elemi iskola. Felsőleányiskola. Fortbildungsschule
BUDAPEST VI., SZEMELYNÖK-U. 21.
Szigoruan rituális ellátás.

VERŐ ADÉL internátusa
BUDAPEST, IV., JÓKAI-U. 1.
Egyéni vallásos nevelés. Gondos felügyelet. Idegen nyelvek teljes elsajátítása. Modern rendszerü iskolák. Kitüno referenciák.
Orth. kóser e látás. Mérsékelt árak.
Bentlakók, félbentlakók, és b. járók.

Schück Jenő orth. fiu-nevelő intézete
Budapest VII., Kertész-u. 32.
Intézetünk a jövő tanévet kibővített keretekben, az elsőranguan bevált rendszer alapján készíti elő. A nyári hónapokat ideális fürdőhelyen (tengerparton) töltjük.

Állandó orvosi felügyelet és hőkúra.
Tisztelettel kérjük a t. szülököt, hogy úgy a nyaralásra, mint a jövő tanévre már most jelentkezzenek!
Referencia: mélt. Reich Koppel főrabbi ur

Bad SUKACOVICE
Luhasovic Gyógyfürdő
(Csehszlovákia)
קרטה כשר

HOHE TATRA
orth. כשר Eröffnung orth. כשר
P. T.

Hohe Tatra
Einzige orth. כשר Restaurant im Zentrum der hohen Tátra mit erstklassiger Küche und Bedienung.
M. Müller Mór
Novy Smokovec
(Uj-Tátrafüred)
Beater Kurort für Herzranke, Asthma, Nervosität, Blasensteine, Gallsteine, Frauenleiden u. Rheuma, Der berühmte Restaurant GROSS verabreicht bei billigen Preisen erstklassige orth. Kost.

Gebe höfl. bekannt, dass ich am 8. Mai d. J. mein Pensionat in **Dolny-Smokovec** eröffnete. Erstklassige Küche und Bedienung. Mein Restaurant in Zsolna wird weiter geführt.
Hochachtungsvoll
Mór Schreiber
Pächter in Dolny-Smokovec.
(Alsó-tátrafüred.)

STERN SÓGOROK
VI., Vasvári Pál-u. 8.
Tel: L. 921-39.

Wesilla mosószert hódít mindenütt

FIGYELEM
A n. é. közönség figyelmébe ajánljuk modernül berendezett szigoruan kóser éttermünkét VI., Vasvári Pál-u. 8. Elsőrendü konyha, szolid árak, kitüno kiszolgálás, menürendszer. Esküvöket és banketteket legolcsóbb árban vállalunk házon kívül is. Kivánságra kosztot házhoz szállítunk

ZORD IDŐKBŐL TÖRTÉNETI ELBESZÉLÉS A XIII. SZÁZADBÓL

A Fekete erdő közepéből tör elő a Neckar folyó és kacskaringósan folytatja útját a termékeny síkságon, amíg a Rajna hatalmas hullámaival egyesül. A folyó partja telve van vadregényes tájakkal, kedves falvakkal, majd őserdő-részletekkel, zordon sziklafalakkal és hegyi szakadékokkal.

E folyó mellett terül el szelid és termékeny völgyben *Rothenburg*. Történetünk idején *Hohenburg* grófjai uralkodnak az egész környéken, valódi kiskirályok módjában. A városkától nem messze emelkedik sasszerű zordonságában a földesuri fellegvár. Köröskörül falvak, sáncok, gödrök, nagy mélységek, amelyek bevehetlenné teszik a *Hohenburgok* ősi fészket.

A XIII. század vége felé a grófok elérték hatalmuk tetőpontját. Ugyanis az ujonnan megválasztott II. *Rudolf* német császár sógora volt *Albert* grófnak. A császári sógor *Albert* nek nagy hatalmat jelentett, de egyszersmind sok veszélyt és küzdelmet is. Egyes hűbérurak ugyanis állandóan megtagadták a császárnak az engedelmességet és függetlenítették magukat a birodalom törvényeitől. Ezek ellen kellett minden császárnak küzdeni és így *Rudolf* híveinek mindig követni kellett a császár hívó szavát. Alig mult el egy esztendő, hogy a német föld nem itta volna be saját fiainak véréit. 1285-ben a császár legrakoncátlanabb ellenfele *Eberhard*, *Württemberg* ura volt. Megfékezése egyik legnagyobb feladata volt *Rudolf* nak és így sógoraként is részt kellett vennie minden vitézi vállalkozásban. Annál is inkább mivel *Albert* gróf közvetlen szomszédja volt a lázadó *Eberhard*.

Rothenburg városában akkor meglehetősen népes zsidó hitközség volt, amelyet a grófok állandó oltalomban részesítettek. Nem azért, mintha nem úgy gondolkodtak volna, mint a csöcselék, amely állandóan hajlamot érzett a védtelen zsidóságot megtámadására, vagy mint az első papság, amely tüzet okádott a törpe

kisebbség ellen, mely minden fenyegetés, üldözés, csábítás és izgatás ellenére sem hagyta ott őseinek vallását. A grófok azért oltalmazták a zsidókat, mert sok adót fizettek és így zilált pénzügyeiket velük hozták rendbe. Ha kiürült a grófok kasszája, gyakran a zsidók voltak kénytelenek megtölteni valamiképpen. Ezért oltalmazták őket minthogy a jó gazda is vigyáz fejős tehenére. *Albert* gróf olyan jó üzletnek vélte a zsidótartást, hogy saját területe zsidóságát egyszerűen megvásárolta a császártól. A császár ugyanis jogot formált a német területen lakó összes zsidóra, akik az ő „kamara szolgálói” és így rendelkezik felettük. A földesurak ilyen pénzügyi szempontja mellett a hitközség egyre népesebb lett. Mindenfelől jöttek menekült zsidók, akik nehéz pénzen megváltották életüket. A hitközség még emelkedett fényben, amikor a *Worms*-ból való *Rabbi Méir* lett a szellemi vezető. *Rabbi Méir* pár évi működése alatt csakhamar kitűnt. Ha valami vallási kérdés döntésre várt, ő hozzá fordultak. És ha valami baj fenyegette a községeket, szintén az ő tanácsát kérték ki. Így terjedt el a híre annak egész *Németországban*, hogy *Rothenburgban* Izrael egy szövétneke található. Sőt *Németországon* túl messze *Keletről* is fordultak *Rabbi Méir* hez. A *rothenburgi* zsidók büszkék voltak arra, hogy bár rabbijuk *Worms*-ból származik, az egész világ mégis csak *Rabbi Méir* *Rothenburg-ról* beszél. Hogyne büszkélkedtek volna a *rothenburgiak*, ha akármikor előfordult, hogy a községben 30 futár is jelen volt, aki levelet hozott az ünnepelt mesterhez s várta a választ. Sőt *Hohenburg* grófjainak is hízelt, hogy olyan híres „kamarszolgájuk” van. *Albert* gróf többször magához is hívta a kastélyba, hogy egyes dolgokra kikérje véleményét. A rabbi bölcsesége és utmutatása mindenkor csodálattal töltötte el a gróft. *Rabbi Méir* környezete ezek után nem talált okot a nyugtalan-

kodásra, ha a gróf egyik küldöttje megjelent a rabbinál. Most is úgy történt. A környezete, leánya és tanítványai egyszerűen tudomásul vették, hogy a rabbit hivatja a gróf, de maga *Rabbi Méir* annál jobban döbbsent meg.

Nyugtalanul járt-kelt alacsony könyves szobájában a nagy rabbi. Termete amelyet a sok gond, de talán a sok szent iratok mellett el-töltött és átvirasztott éjszaka is legörnyesztett, még jobban meghajtott. Szemei, a melyekből rendesen vigasz, megnyugtatás áramlott azokra, akik tanácsért fordultak hozzá, ide-oda révedeztek. Nézegette a polcon elrendezett drága kincseit: kézíratos könyveit és hol az egyikbe, hol a másikba pillantott bele, majd sóhajtozva abbahagyta az olvasást. Nem is vette észre, hogy kedvelt tanítványa *Osér* már régen ott van a szobában és csodálkozó pillantással kíséri mestere minden egyes mozdulását.

— Bocsásd meg *Rabbi*, hogy megzavartalak. Bocsásd meg, hogy kérdésemmel merészkedem. Tehozzád? Mi izgat olyan nagyon? Hol van a Te szellemed és I-tenfélemed, amely sugárzó napként eloszlatja a homályt? Talán a gróf ur? Sokszor hivatott már és mindég oly kegyesen fogadott?

— Igazad van *fiam Osér*, de én mégis nem látom a helyzetet kedvezőnek. Észov aszt hiszi, hogy már eléggé pihentette *Jiszroélt*. Ugy rémlik nekem, hogy véget értek számunkra a béke és nyugalom napjai. Honnan gondolod ezt, *Rabbi*.

— Nem hallottad *fiam*, hogy rövid időközökben mennyit kellett szenvedniök testvéreinknek az egész *Rajna* mellett *Bajorországban*. *Mainzban* Münchenben fosztogatás, gyilkolás. Tegnap jött hozzám *Oberwesel* szép városból egy hírnök, aki ottani testvéreink üzenetét hozta, hogy imádkozzunk értük és hirdessünk bűjtöt megsegíttéseikre, mert bajban vannak. Az ottani franciszkánusok felujították a vér-bilbult, amelyet utálatossága dazára még mindig fel lehet ellenünk használni.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenetek.

L. V. Kísvárda: Mult heti számunkban megemlített *Ibn-Ezra* költeménynek eredeti héber szövege így hangzik:

מילדי יום אל תבהל
כי יולדי יום לא ירעו.
אל תשמה בם אם ייטבו
גם אל תהת אם ירעו.
כי הטובות גם הרעות
כאשר יהנו בן יסעו.

H. S. H.: *Reichenhall* Németországban van és ott kapható orth. כשר ellátás. — *Tiferesz Bachurim*, Vác: Ára 8 pengő. — *O. B., Hajdubagos*: Előfizetése jövő év április 1-én jár le. — „T. B.” *Pápa*: Várjuk a lapunk terjesztése érdekében beígért propagandájukat. — *Debrecen*: Jövő számban sorra kerül.

Praktikus Senóder שׂנדר Einlég könyvek, héber להיק, jüdisch-deutsch, német és magyar esküvői meghívók, ugyszintén mindenféle más nyomtatványok izléses kivételben, a legolcsóbb árban készülnek.

Schwarz Lipó
motorüzemi könyvnyomdájában
KUNSZENTMIKLÓS Pest-megye
Hitközségi tisztviselőnek
nagy engedmény.
Kérjen ajánlatot!
Mintákkal készséggel szolgálak.

A vizsgák közeledtével
tisztellel felhívjuk a zsidó iskolások szives figyelmét a **Remény**-nél (Budapest, IV., Magyar-u. 3.) kapható olcsó és szép zsidótárgy könyvekre, melyek az ifjuság részére.

Vizsgai jutalomkönyv
céljaira nagyon alkalmasak. — Ezek a könyvek a következők:
1. **F. Fürth Margit**; *Gyuri gróf* né egyéb történetek a zsidó ifjuság számára. Ára füzve 1.60 p. kötve 2.— p.
2. **Heine**: *A bacharachi rabbi*: A nagy költő világhírű zsidó regénye. Az érettebb ifjuság számára. Ára füzve 2.— p. Aranyozott egész vászonkötésben 3.— p.
3. **Daniel könyve** A legszebb bibliai történetek. Telesk Béle gyönyörű átköltésében. Ára 1.20 p.
4. **Dr. Singer Leó** *Apró történetek a Talmudból és a Midrásból*. Ára füzve 1.20 p. kötve 1.60 p.
5. **Teljes Remény-évfolyam** (1924.) Gyönyörű művészi félévazon kötésben. 320 oldal, ifjusági regények, elbeszélések, cikkek, versek, képek stb. Ára 10.— p.
6. **Menóra-könyvek**. Aranyozott egész vászonkötésben: négy szép zsidó könyv egy kötetben. Ára 6.40 p.
7. **Régi Remény-számok**, 30-féle a 10 fillérig. Legalább 10 pengő értékű könyv rendelés esetén 20 százalék engedmény.

Hirdetésekért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-tagon szedett betűkből 32 fillér.
Pályázatok felvételnek: Sip-utca 10.
Hirdetések díja előre fizetendő.

A kiskunhalasi orth. izr. hitközség első előimádkozói és metszői állásra pályázatot hirdet. Pályázótól megkívántatik, hogy három elismert orth. rabbittól képesítője בעל קורא, jó hangú, lehetőleg zenekép-zett előimádkozó és gyakorolt קורא legyen. 40 éven aluli, kis családú és מורה előnyben részesül. Fizetés megegyezés szerint és szabad lakás. Véglegesítését csak egy évi sikeres szolgálat után nyerheti el. Utiköltség csak a meghívottnak térítetik meg. Az állás a választás után lehetőleg mindjárt, de legkésőbb f. év szeptember 1-ig elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények és működési bizonyítványok bezárólag f. év július 15-ig Weisz Ignác hitközségi elnök címére küldendők.

A salgótarjáni aut. orth. izr. hitközség kántor-metszője megbetegedése folytán pályázatot hirdet a kántor-metszői állásra. Kellemeshangú gyakorolt előimádkozók, három elismert orth. rabbittól kabboloval rendelkező שוחט ובודק מומחה בעל קורא, okmányokkal felszerelt, kort és családi állapotot feltüntető pályázatokat alulirott el-nökhöz intézzék. Javadalmazás megegyezés szerint. Próbaelőadásra kizárólag a meghívottak bocsájtatnak és utiköltség csak azoknak térítetik meg.

Rauchwerger Mór
hitközségi elnök.

Az egri orth. izr. anyahitközségnél egy kántor-metszői állás

חזן שוחט ובודק מומחה וירא שמים מרבין וקורא

azonnal betöltendő. Javadalmazás; fix fizetés megegyezés szerint, azonkívül lakás, fél sechita és a szokásos mellékjövödelmek. Kort, családi állapotot stb. feltüntető kérvények, melyekhez három elismert orth. rabbittól nyert képesítvények másolatai is melléklendők, alulirothoz legkésőbb f. é július 10-ig nyújtandók be. Utiköltség csak a meghívottnak térítetik meg.
Eger, 1927, június hó 10.

Benedikt Nándor s. k. Reiner Adolf s. k.
jegyző elnök.

A nyiregyházi orth. izr. hitközség שוחט ובודק מומחה וקורא וב"ת állásra pályázatot hirdet a következő feltételek mellett Magyar honosság, 40 éven aluli életkor elismert 3 orth. rabbittól nyert "קבלות" és kiváltképpen erős és kellemes hanggal

rendelkező בעל תפילה kell, hogy legyen. Javadalmazás megegyezés szerint. Allás legkésőbb augusztus hóban elfoglalandó. Képesítési "קבלות" okiratok eddigi működésről, életkort és családi állapotot feltüntető pályázatok legkésőbb f. évi július hó 15-ig alulirott hitközség elnökehez küldendők. Utiköltséget a meghívottnak megtérítjük.

Nyiregyháza 1927 június hó 10.

Schwartz Ede
hitk. elnök.

In der aut. orth. israel. Kultsgemeinde Nagymegyer (Slovakai) wird ein der auch שוי"ב מומחה וירא שמים מרבין בעל תפילה ובעל קורא ist, gesucht. Gehalt laut Vereinbarung, freie Wohnung, halbe שחיטה. Reflektierende, die von drei anerkannten orth. Rabbinern besitzen, mögen die Kopien nebst Angabe ihres bisherigen Wirkens, Alters, Familienstandes und Zuständigkeiten an den gefertigten Vorstand einsenden. Nur Berufene werden zum Probevortrag zugelassen und die Reisespesen nur dem Akzeptierenden vergütet.

Vorstand der orth. israel. Kultsgemeinde.

Velky Meaer. (Nagymegyer)

Zupa Bratislava.

Die hiesige Kultsgemeinde sucht für sofort einen tüchtigen שוי"ב מומחה וירא שמים מרבין בעל תפילה ובעל קורא der zugleich praktizierter מודל sein muss. בעל תפילה bevorzugt. Derselbe muss im Besitze von קבלות sein von 3 רבנים מפורסמים. Reflektanten wollen ihre Offerten nebst Angaben über Familienstand und bisheriger Tätigkeit usw. bis 1. Juli an gefertigten Vorstand einschicken. Gehalt laut Uebereinkommen. Spesen werden nur dem Akzeptierten vergütet.

Nagybocsko 2. Siwan 5687

(Slovakai)

Benzion Kohn, **Josef Haus**
Schriftführer Präses

Samesz-állást

keres hitközségnél 31 éves családost fiatalember. Vállalkozik mikve kezelésre pénzbeszedésre stb.
Banda Herman, **Bonyhád.**

Támogassuk az orth. zsidó sajtót!

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Groszberg Jenő

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: Minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII., Sip ucca 10. Jelíges levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság,

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. VII., Dohány-u. 68. Telefon: József 429-51.

TIZENKILENCO éve közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b, Telefon (Cégnéki levelezés.)

CSINOSNAK mondott 28 éves vallásos asszony nőül menne helyben vagy vidékre vallásos intelligens urhoz, 6 éves kedves fiacskáival. Berendezett 2 szobás (konyha) lakása van. Szíves ajánlatokat kér Baum Bernát Bpest, Holló-utca 10, címre.

KERESEK egy átlagon felüli legjobb családból származó leány részére olyan megfelelő bócher, ki egy nagyobb közösségekben rabbi-állást betölthetne. Leveleket a kiadóhivatal, Alföldi jelige alatt továbbít.

JÖMENETELŰ falusi vállalatba benőülhet vallásos fiatalember. Műszaki malom vagy terményszakmabeli előnyben. Ritka alkalom jelige alatt a megkereséseket a kiadóhivatal továbbítja.

Állást keres.

ÁLLÁST keres bármely szakmában szombattartás mellett fiatal fiú. Cím: Widder Chaskel Bpest, Dob-u. 34.

INTELLIGENS orth. fiatalember, szakképzett önálló munkaerő megfelelő állást keres. A textil, de különösen a fűszerszakmában nagy gyakorlattal bír. Ugy a fővárosban mint a vidéken óriási ismeretkörrel rendelkezik. Megkeresését a kiadóhivatal „Agilis 24” jelígen továbbítja.

A ZSIDÓ közéletet jól ismerő, ambiciozus intelligens jó családból származó vallásos fiatalember hitközségtitkári vagy magán-titkári esetleg hasonló bizalmi állást vállal. Leveleket „Is Chajil” alatt a lap kiadóhivatala továbbítja.

ELSORANGU FELSORUHA VARRÓNÓ a legkényesebb izlésnek megfelelően készít munkát, levegőváltás céljából vidékre házakhoz ajánkozik „Szerény igény” jelíge alatt a kiadóba kér.

INTELLIGENTES gebildetes Wiener Fraulein aus gutem jüdischen Hause wünscht Stelle zu Kindern als Erzieherin oder als Gesellschafterin zu einer Dame unternimmt auch Bureauarbeiten eventuell ohne Gehalt auf Sommerfrische. Adresse: Bpest, VII., Péterfy Sándor-u. 44. II. 1. Rene Specht

KERESKEDELMELI iskolát végzett 2 gyermekes családos egyén könyvelői, rakárnoki v. felügyelői állást keres. Megkeresések: Steinberger Mór, Sátoralja-ujhely.

Állást nyer.

ZSIGORUAN orth. háztartásom részére megbízható házvezetőt (esetleg kisaszszonyt) keresek, családias bánásmód biztosításával. Cím: Strausz Lipótné, Makó, Deák Ferenc-u. 9.

CÉLSZERŰ, szép, tartós és olcsó ablakredőnyeink elárúsításához több környékre képviselőket keresünk. Aki a fáradságot nem sajnálja, fentartási alapot teremthet magának ebből. Komoly szándéku urak jelentkezzenek alantí címre, mire azonnal ingyen és bérmentve minden hozzávaló felszerelést küldünk. Ablakredőnygyár Balkány.

ZSIGORUAN orth. családhoz egy német leány keresetlik gyermekek mellé. Fonföder Testvérekhez, Békéscsaba.

AZONNALRA keresek minden zsidó szakácsot. Otthonos bánásmód. Braunschweig, Rakamaz

Oktatás.

TANITVÁNYOKAT vállal polgárista leány, tanulmányuk elősegítéséhez, rendkívül szerény igényekkel. Cím meg tudható a kiadóban.

GIMNAZISTA leány előkészítene polgári, vagy elemista tanulókat. Állandó oktatást is vállal. Cím a kiadóban.

HITOKTATÁST, Barmicvo. előkészítést vállalok. Cím a kiadóban.

TIZ EVES fiam mellé keresek egy olyan elsőrangú Melamedot, ki bármely középiskola alsó osztályait magánaton tanítani képes. Ajánlatok Schreiber Jakab, Debrecen, Hunyadi-u. 14. küldendők.

ÖRÖKBE ADNA gyönyörű 8 éves kisleányt és 6 éves kis fiát gazdag zsidó családnak, S. F.-né, Nagydiófa-u. 32. I. 34.

Figyelem! Gyári lerakat!

Orth. **בשר** bel- és külföldi **sajt-** és **turó** különlegességek, **tea-vaj**, **juhsajt**, (gomoja) és tejtől legolcsóbb napi árban **kicsinyben és nagyban**. Legmegbízhatóbb **בשר** tej, házhoz szállítva is. **Weinberger** Dob-u. 28.

”די שש צייטונג”

כ"ה

ZSIDÓ UJSÁG

A MAGYAR ORTH. ZSIDÓSÁG HETILAPJA. MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP U. 10.
TELEFON: József 425-90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ז"ל

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 ÉVRE P 20.—
" " fél " " 10.—
" " negyed " " 5.—
Postachequekontó-szám: 50.791.

MEZEY FERENC

A magyar zsidóság történetének legutóbbi négy évtizedét képviselte, a szombaton elhunyt és hétfőn méltó keretben eltemetett dr. Mezey Ferenc. Schillernek Wallensteinről mondott szavai, hogy képe a pártok viszálykodásai közepette ide-oda ingadozik, ő reá is alkalmazható. De különös fényt vet a magyarországi belső helyzetre, hogy a viszálykodó pártok ez alkalommal nem az orthodox és a neológ pártokat jelentik. Mezey Ferenc körül magában a neológia táborában dúl immár öt éve a legádázabb viszálykodás. E viszály történetirója a legpártatlanabb anyagot — szerénytelenség nélkül mondhatjuk — épen a *Zsidó Ujság*-ból fogja meríthetni! Lapunk e kérdéssel mindig azért foglalkozott, hogy az orthodoxia tábora tanuljon és okuljon s különösen azért, hogy ne tévesztse meg magát mindenfélre felületes orthodoxoskodó jelszavaktól. A viszály oka az volt, hogy a pesti és a vidéki zsidóság szembekerült egymással. A pesti kongresszusi hitközség a régi kongresszusi alapot mellőzni akarta, hogy majorizálhassa a neológ zsidóságot. A kongresszus, amelyet 1869-ben báró Eötvös József hívott össze tudvalevőleg községkerületekre osztotta fel a neológ hitközségeket és a községkerületek elnökei választják meg az országos iroda elnökét. E kongresszusból sarjadt azután ki az orthodox szervezkedés is, amelyet a király épúgy szentesített, mint a

neológ szervezetet. Az orthodox külön szervezet fél évszázad óta fényesen bevált. Tömörítette az orthodox erőket, megerősítette a vallási intézményeket, fellendítette a Tóra-tanulást. Az utóbbi öt évben a pesti neológ hitközség rohama a régi szervezet ellen, de elsősorban Mezey Ferenc személye ellen irányult, amelyben ellenszervezetet óhajtottak létesíteni, amibe a kritikátlan neológ hitközségek nagy része bele is ment az első időben. Csak később sikerült őket felvilágosítani arról, hogy miről van szó: egy régi jogalap felforgatásáról. A magyar orthodoxia sem ismerte fel a kérdés jelentőségét, azt hitte, hogy az egész belső neológ csetepaté jellegű. Csak idővel domborodott ki előtte az a körülmény, hogy ebben a harcban dr. Mezey Ferenc a jogfolytonosságot képviseli és hogy az országos iroda, illetőleg a régi kongresszusi szervezet felbontása okvetlenül kedvezőtlen hatása lehet az orthodox szervezetre is. Természetes ezek után, hogy a gondolkodó, egyoldalú sajtóbéli frázisoktól el nem bódított orthodoxia rokonszenve egyre nagyobb mértékben fordult a régi, bevált szervezetek jogfolytonosságáért küzdő Mezey Ferenc felé.

Ez a rokonszenv már a világháború második felétől kezdve volt növekedőben. Ekkor Mezey Ferenc a háború előtti neológ ideológiából táplálkozó orthodox-ellenes agresszi-

vitásával felhagyott, személy szerint is igen szívélyes és korrekt viszonyba került az orthodoxia vezetőivel. Élete utolsó éveiben életfelfogásában is közeledett az orthodox állásponthoz.

A személye körüli harcban Mezey győzött. A felsőházba nem a pesti jelölt került. Az országos iroda elnökségének mandátumát a halálos ágyán adhatták csak át neki. A neológia ugyanis érezte, hogy oly férfiúról van szó, aki több mint négy évtizeden át a felekezeti közélet szolgálatában állott. Felvirágoztatta a pesti Chevrát és intézményekkel gazdagította; segített megalkotni az izr. irodalmi társulatot, az izr. közlapot, a zsidó muzeumot stb. Beadványok ezreivel fordult négy évtizeden át az illetékes hatóságokhoz és e beadványokban megnyilatkozott nagy jogi tudása, nagyszerű stílusművészete és zsidó önérzete. Markáns, értékes egyéniség volt. A harcban kiméletlen, de mindenképpen tisztakezü és őszellen. Harcias természetű az orthodoxia vezetőit is lendületre készítette. A neológ táborban halálával lecsendesedett — bár nem szűnt meg — a kiélesedett harc. Mégis a közélet etikájára szempontjából kiengesztelő és vigasztaló, hogy sirjánál a neológia a nagy koncepciójú, sokat alkotó vezérferfiút siratja, de az orthodoxia is meghajtja lobogóját a kivételes tehetségű, imponáló egyéniségű, a magyar zsidóság helyzetének megjavításáért küzdő ellenfél előtt.

Orth. **ניש** kávézó özv. Klein Izsákné

BUDAPEST, VII., DOB-UCCA 22. SZÁM.

Kitűnő fagyaltok és cukrászsütemények kizárólag Weisz Mór gyarából.

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon!

Posztó-, divatszövet, szabókellékek áruháza nagyban és kicsinyben, Különlegességek uri-és női-szövetekben - Billiard és játékasztal-posztó

Seidner Lipót áruházában, Budapest, Kertész-ucca 43. Telefon 134-74.

A Zsidó Ujság előfizetőinek 5 százalékos kedvezmény.

Hajszálakat

hölgyek arcáról, karjáról végleg kiirtja felelősséggel

Pollák Sarolta
Budapest, Andrássy-ut 38.

„Miracle“

hajeltávolítószer székküldése utasítással.

Összes szépséghibák kezelése. (Arcápolás olcsó bérletrendszerrel.) Szemölcsirtás. Fagykezelések. Kérje legújabb prospectusom.

Nyomatott Kätzburg Testvérek könyvnyomdájában, Budapest, VII., Akácia-ucca 45. — Felelős Kätzburg Manó